

DARBININKAS

Vol. LXIV, Nr. 27
Liepos - July 6, 1979

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

Amerikos valstybių organizacija priėmė rezoliuciją, reikalaujančią pašalinti dabar Nikaragvą valdantį režimą ir valdžią perduoti plačiu pagrindu sudarytai naujai vyriausybei. Nikaragvos prezidentas Somoza šiuos reikalavimus atmetė.

JAV senatorius Robert C. Byrd išvyko į Sov. S-gą painformuoti jos vyriausybės, kad senatas nėra įpareigotas priimti neseniai pasirašytą strateginių ginklų apribojimo sutartį tik dėl to, kad Sov. S-gos prezidentas Brežnevą išpėjo jos nekeisti. Senatas nebalansuos už sutartį tik iš baimės.

Kinija apkaltino Vietnamą, kad jis koncentruoja kariuomenę Tailando pasieny. Esą tai sudaro pavojų ne tik Tailando, bet visos pietryčių Azijos saugumui.

Kanados vyriausybė, JAV ir Kanados gyventojų spaudžiama, atidėjo savo ankstesnį pažadą perkelti Kanados ambasadą iš Tel. Avivo į Jeruzalę.

Afganistano partizanų nuolat augęs sąjūdis prieš komunistinę Noor Mohammad Taraki vyriausybę sudaro vis didėjančių sunkumų ne tik Afganistano, bet ir Sov. S-gos vyriausybei.

Nato valstybių karinių pajėgų vadui gen. Alexander Haig vyksiant automobiliu į darbą, kely už Briuselio buvo išsprogdinta mina, bet generolas nebuvo sužeistas. Buvo lengvai sužeisti tik 3 jo palydovai, važiuavę kitam automobiliu.

Izraelio ministerių kabinetas sutiko, kad gynybos ministeris Ezer Weizman pasitrauktų iš komisijos, vedančios derybas su Egiptu dėl okupuoto vakarinio Jordano kranto ir Gazos ruožo gyventojam autonomijos suteikimo. Weizman nepritarė Izraelio ministerio primininko Menachem Begin politikai dėl žydų kolonijų steigimo okupuotose arabų žemėse.

Sov. S-gos užs. reikalų ministeris Andrej A. Gromyko išpėjo JAV senatą, kad strateginių ginklų apribojimo sutarties atmetimas ar net jos pakeitimas padarytų galą bet kuriam derybom su Sov. S-ga.

Malajzijos vyriausybė išgabeno laivais į tarptautinius vandenis ten atbėgusius 13,000 Indokinezijos pabėgėlių. Šiais metais ji bus jau ištrūmusi net 55,000 pabėgėlių.

Brazilija suspendavo diplomatinis santykius su Nikaragva.

Naujoji Ghanos vyriausybė vėl sušaudė už ekonominį sabotažą ir jėgos piktnaudojimą jos nuverstą karinį valdovą gen. ltn. Frederick W.K. Akuffo ir dar tris aukšto laipsnio karininkus.

Rodezijos ministeris pirmininkas Abel T. Muzorewa pasiuntė į Zambiją malūnsparnių, kurie puolė jos sostinėį Lusaką ir kitam mieste įsikūrusias Rodezijos partizanų bazes. Per puolimą žuvo 22 žmonės.

Izraelio karo lėktuvai, puldami pietinį Libaną, susikovė su Sirijos karo lėktuvais. Izraelis paskelbė, kad buvo numušti 5 Sirijos lėktuvai, o palestiniečiai skelbia, kad buvo numušti ir du Izraelio lėktuvai.

Valstybės departamentas teigia, kad, pašalinus Nikaragvos prez. Somozą, ten dar nesusidarys antroji Kuba, valdoma marksistinės vyriausybės.

JAV armijos štabo viršininkas gen. Bernard W. Rogers paskelbė, kad yra planuojama sudaryti 110,000 vyrų karinę pajėgą įvairiems netikėtumams Art. Rytuose pasipriešinti.

RELIGINIŲ SUSIVIENIJIMŲ NUOSTATAI PRIEŠINGI OKUPANTO KONSTITUCIJOM

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 37

Religinė bendruomenė metų metais gali būti varginama dėl registracijos ir net nežinoti, kas yra pagrindinis kaltininkas. Ji yra beteisė net vietinių valdžios pareigūnų veiksmus apskūsti liaudies teismui.

1978 kovo 31 Žaliosios (Vilkaviškio raj.) tikintieji po daugelio nesėkmingų bandymų užregistruoti bendruomenę kreipėsi į Religijų reikalų tarybą Maskvoje, prašydami, kad būtų užregistruota jų religinė bendruomenė. Taryba Žaliosios religinės bendruomenės pareikšimą pasiuntė Religijų reikalų tarybos įgaliotiniui Vilniuje, o pastarasis visą reikalą pavedė spręsti Vilkaviškio raj. vykdomajam komitetui, kurio atstovas J. Urbonas pareiškė, kad Ža-

liosios religinė bendruomenė niekada nebus užregistruota. Panašiai 1976-1977 ir Slabadų (Vilkaviškio raj.) religinė bendruomenė veltui stengėsi užregistruoti savo komitetą ir pradėti veiklą; ji nuolat susidurdavo su valdžios pareigūnų savivale.

Jeigu pagal LTSR Konstituciją "Bažnyčia Lietuvos TSR atskirta nuo valstybės", tai valstybė neturi teisės reikalauti religinės bendruomenės registracijos, o pasitenkinti pranešimu, kad tokia ir tokia bendruomenė egzistuoja. Reikalavimas religinę bendruomenę užregistruoti reiškia, kad ji yra draudžiama, ir tik registracija suteikia jai teisę gyvuoti. Šitai tiesiogiai prieštarauja Visuotinei

žmogaus teisių deklaracijai, skelbiančiai: "Kiekvienas žmogus turi teisę į laisvę... priklausti organizacijoms" (20 str.).

Nuostatai leidžia religinės bendruomenės nariais būti ne jaunesniems kaip 18 m. amžiaus (3 str.).

Katalikų Bažnyčia su tuo niekada nesutiko ir nesutiks, nes tai esminiai prieštarauja jos mokymui ir teisei (kanonams). Bažnyčia, remdamasis Kristaus mokslu, kad išganymui reikalingas krikštas, atgaila ir kiti sakramentai, reikalauja, kad kūdikiai per mėnesį laiko būtų pakrikštyti, kad vaikai maždaug nuo 7 metų eity išpažinties ir šv.

(nukelta į 2 psl.)

Lietuvos atstovas Vatikane St. Lozoraitis Jr. tarp Philadelphiaus lietuvių. Iš k.: JAV LB Krašto valdybos vicepirm. R. Česonis, LB Philadelphiaus apyl. pirm. J. Lukas, Krašto vald. vicepirm. B. Raugas, Visuomeninių reik. tarybos pirm. A. Zerr, S. Lozoraitis Jr., JAV LB Krašto valdybos pirm. A. Gečys ir vicepirmininkai F. Andriūnas ir Br. Vaškaitis. Nuotr. K. Čikoto

Sovietų pilietybės įstatymas neaiškus

Valstybės departamentas paskelbė, jog jis formaliai pareikalavo iš Sovietų Sąjungos paaiškinimų apie naują sovietų pilietybės įstatymą, kuris įsigalioja liepos 1.

Valstybės departamento pareiškime sakoma, kad sovietų vyriausybė iki šiol nepaskelbė oficialių komentarų apie naują pilietybės įstatymą. Valstybės departamentas formaliai paprašė tvirto, rašyto sovietų vyriausybės užtikrinimo, kad visi Amerikos piliečiai, turį JAV pasus ir sovietų įvažiavimo — išvažiavimo vizas, bus laikomi JAV piliečiais, nežiūrint jų gimimo vietos ar galimos ankstesnės

kitos valstybės pilietybės. Departamentas taip pat pareikalavo pilno kai kurių naujo sovietų įstatymo punktų paaiškinimo.

Be to, departamentas aiškiai pranešė sovietų vyriausybei, kad JAV vyriausybė laiko natūralizuotus amerikiečius piltais JAV piliečiais, nežiūrint, kokių pretenzijų jie gali turėti į sovietų pilietybę pagal Sovietų Sąjungos įstatymus. Mes nepripažįstame dvigubos pilietybės, tokia yra valstybės politika, sakoma departamento pareiškime.

Jungtinis Amerikos Baltų Nacionalinis Komitetas, gavęs valstybės departamento pareiškimą,

yra užtikrinamas, kad departamentas, gavęs sovietų atsakymą, tuoj pat painformuos komitetą. Departamentas tikisi gauti atsakymą prieš liepos 1.

Komitetas rašo, kad Baltijos kraštų amerikiečiai, turėdami kokių klausimų apie naują pilietybės įstatymą, turėtų kreiptis į: Department of State, Office of Soviet Affairs, EUR-SOV Room 4219, 2201 C Street, N.W. Washington, D.C. 20520. Tel.: 202 632-8670 ar 632-8671 arba: Department of State, Office of Baltic Affairs, EUR-EE, Room 5221, 2201 C Street, N.W. Washington, D.C., 20520, tel. 202 632-1739.

Baltų komitetas pataria visiems suinteresuotiems amerikiečiams rašyti laiškus savo kongresmanams ir senatoriams ir prašyti jų paaiškinimų apie šį sovietų pilietybės įstatymą ir jo taikymą Baltijos kraštų amerikiečiams. Laiškuose patariama raginti kongreso narius tvirtai laikytis šiuo klausimu ir pasmerkti šiuos sovietų veiksmus.

Amerikos ir Lietuvos sutartys tebegalioja

JAV Valstybės departamento leidiny "Treaties in Force — a List of Treaties and other International Agreements of the United States in Force on January 1, 1979, Publ. 8968 — pusl. 123-124 figūruoja Lietuvą, kur išvardytos visos sutartys, kurias Lietuva pasirašė su JAV. Toj skilty yra toks priedas: "JAV nepripažino Estijos,

Latvijos ir Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą. Valstybės departamentas laiko, kad visos sutartys tarp JAV ir šitų kraštų tebėra galioje." Pusl. 119-120 figūruoja Latviją, o pusl. 56-57 —

Estiją. Tiek Estijos, tiek Latvijos skiltyse yra tas pats priedas, kaip prie Lietuvos sutarčių galiojimo reikalu.

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Okupantai ir jų tarnai yra labai susirūpinę komunistiniu Lietuvos vaikų auklėjimu. Tarp tautinių vaikų metų dingstimi buvo surengta Lietuvoje įvairių propagandinių renginių, į kuriuos buvo masiškai traukiami ir vaikai. Televizija suorganizavo vaikiškų piešinių konkursą, kurio temos buvo "tautų draugystė", "mano didžioji tėvynė". Gegužės 19 Vilniuje pionieriai surengė vaikų knygos mugę, kurioje dalyvavo vaikų literatūros kūrėjai, skaitovai, dainininkai, šokėjai, buvo įscenizuoti pasakų veikėjai, poetas Anzelmas Matutis pasirašinėjo poezijos knygeles ir dalino jas vaikams.

— Daug dėmesio kreipama į priešmokyklinį vaikų auklėjimą. Spauldoje rašoma, kad Lietuvoje veikia 1036 vaikų darželiai, juos lanko 135,733 vaikai. Darželiuose įvesta rusų kalba, mokyklose vaikai prievarta įrašomi į "spaliukus" ir pionierius, skiepijama komunistinė ideologija, atmetamas tautinis patriotizmas, ugdomas internacionalizmas (vyksta rusinimas).

— Pirmasis komunistų partijos sekretorius Petras Griškevičius smarkiai puolė Lietuvos teatrų repertuarą vaikams. Jis pareiškė, kad Kultūros ministerija yra įpareigojusi teatrų per metus sukurti vieną ar du naujus spektaklius vaikams, kiekvieną mėnesį bent keturis vaidinimus skirti vaikams. Tačiau režisieriai ir teatro direktoriai nepaiso to įpareigojimo. Dar blogiau, kad "teatrų pastatymuose vaikams visai neatsispyrė revoliucinė ir tautų draugystės tematika, jaunosios kartos didvyriškumas didžiojo tėvynės karo metais, spaliukų, pionierių, komjaunimo gyvenimas" (Lit. ir Menas, Nr. 23). Kai teatras taip smarkiai puolamas, kyla baimė, ar ilgainiui teatro valdovai išsilaikys nenusidėję į pigią propagandinę plotmę.

— Vaikų knygos mugės proga keli autoriai (V. Auryla, D. Striogaitė, L. Šepkus, E. Liegutė ir S. Kondratienė) duoda 1978 metų vaikiškų knygų apžvalgą. Vaikiškų apsakymų knygas parašė: V. Petkevičius ("Molio Motiejus — žmonių karalius"), K. Saja ("Už nevarstomų durų"), V. Misevičius ("Čičinskas, Meškų akademija"), J. Dovydaitis ("Laiškas po vandeniu"), E. Liegutė ("Marios groja"), K. Marukas ("Sunku būti geram"), A. Baltrūnas ("Miško gražuolė"), A. Zurbas ("Išmeskit narvelį"), Alb. Žukauskas ("Kai uodas čiaudėjo"), V. Žilinskaitė ("Robotas ir peteliškė"), G. Isokas ("Pavasario žibintai"), I. Pikturina ("Ko jūra užia"), V. Mikalauskas ("Kur plauko žydrieji laivai"). Vaikams skirtose poezijoje pirmoje vietoje eina Anzelmas Matutis (jo rinkiniai "Milžinų šaukštas" ir "Pasakaitės iš giraitės"), mažiems vaikams skirtas R. Girkontaitės rinkinys ("Angliukas ir sniegėna"), humoristas A. Dabulskis kuria ir vaikams ("Žalios orkestras"), P. Gaulė debiutavo rinkiniu vaikams ("Vaivorykštė"), E. Mieželiškis taip pat prabilo vaikiškai ("Kirvirvyrai"), i abstraktiškumą linkęs E. Drėgva ("Vasaros kraitelė"), grynai propagandinių eilėraščių davė B. Mackevičius ("Mūsų kariai"). Vaikų dramai atstovauja tik viena V. Palčinskaitė (rinkinys "Kristiano Anderseno rožė"). Daugelyje tų vaikiškų knygų esama ir sovietinės propagandos.

— Birželio 4-6 Vilniuje buvo suvažiavę partiniai vadovai iš visos Sovietijos ir literatūrinį seminarą, pavadintą "Daugianacionalinė tarybinė literatūra ir socialistinio tipo asmenybės formavimas". Seminarui vadovavo maskviniai rusai. Referatą skaitė ir kom. sekretorius L. Šepetys. Seminaro dalyvavo lietuviai: K. Korsakas, V. Galinis, V. Kubilius, J. Lankutis, A. Bušys, R. Pakalniškis, A. Kalėda.

— Gegužės pabaigoje Šiauliuose pučiamųjų orkestrų saskrydyje dalyvavo 40 kolektyvų (per 1000 dalyvių). Pirmą vietą konkurse laimėjo Klaipėdos miesto orkestras (dirigentas P. Memėnas), antrą vietą — Kauno "Ąžuolynas" (vadovas J. Kučiauskas), trečią vietą teko Panevėžio "Garsui" (vadovas G. Afanasjevas) ir Šiaulių miesto orkestrui (vad. V. Masionis).

— Birželio pradžioje mirė Vilniaus universiteto docentas, marksizmo-leninizmo dėstytojas Vytautas Juozas Vinciusas (g. 1929). Buvo baigęs chemijos mokslus, bet tapo sovietinės ideologijos propagandistu. Buvo landus ir labai priekabus, provokuodavo ideologines diskusijas.

— Birželio 9-10 zoninės dainų ir šokių šventės vyko Šiauliuose, Panevėžyje, Tauragėje, Alytuje ir Švenčionyse. Tai esąs pasirengimas didžiajai dainų šventei, įvyksiančiai 1980 metų vasarą Vilniuje.

— Spauldoje paminėta kompozitoriaus ir dirigento Balio Dvariono (1904-1972) 75-erių metų gimimo sukaktis. B. Dvarionas Lietuvoje reiškėsi kaip pianistas, veiklus ir energingas dirigentas ir kaip kompozitorius. Žymiausi jo veikalai yra: Simfonija e-moll, opera "Dalia", baletas "Piršlybos". Daug parašė ir smulkesnių kūrinių smuikui ir fortepionui. Yra sukūręs ir nemaža sovietinių dainų.

— Birželio 7-11 Vilniuje buvo ataskaitinis Kompozitorių sąjungos suvažiavimas. Sąjunga turi 90 narių — 60 kompozitorių ir 30 muzikologų. Pirmininku perrinktas Vytautas Laurušas. Skyriaui veikia Kaune ir Klaipėdoje. Suvažiavimo metu buvo surengti du simfoniniai, keturi kameriniai ir vienas vargonų koncertai. Didelė dalis kūrinių išklausyta iš įrašų. Buvo išklausyta naujų J. Karoso, A. Račiūno, K. Kavacko, V. Klovos, V. Laurušo, V. Jurgučio, V. Bagdono, B. Gorbulskio, F. Bajoro, A. Bražinsko, V. Švedo, V. Juozapaitičio, J. Širvinskio, B. Borisovo, M. Urbaičio, J. Tamulionio kūrinių.

— Visą birželio mėnesį Švedijoje, Stockholme, vyko dailininkės Bronės Valentinitės-Jokabonienės (g. 1926) gobelenų paroda. Ją surengė Sovietų Švedijos draugystės draugija. Švedų spauda parodą sutiko palankiai, pabrėžė gobelenų spalvų subtilumą, kompozicijos alegoriškumą. Paroda buvo minima ir per radiją bei televiziją.

— Marijampolė (Kapsukas) Suomijos Kokolos miestui padovanavo skulptoriaus Petro Deltuvos sukurtą "Baltijos" statulą, turėsančią reikšti tautų draugystę.

— Maskvoje vykstančioje tekstilės mugėje su daugiau kaip 1000 audinių dalyvauja "Kauno audiniai", P. Zilberto šilko kombinatas, "Liteksas" ir "Drobė".

— Okupuotos Lietuvos spauldoje giriamasi naujų viešbučių statyba. Šiauliuose baigtas statyti daugiaaukštis viešbutis Šiauliai, Marijampolėje — Soduva, Tauragėje — Tauragė, Kaune atnaujintas viešbutis Lietuva, Vilniuje — Astorija. Atnaujinti viešbutiai Ukmėgėje, Panevėžyje, Kupiškėje. Bet realybėje viešbučių vis trūksta. Net ir turistams neleidžiama keliauti Lietuvoje dingstimi, kad nesą viešbučių. Būdinga, kad visos statybos ok. Lietuvoje vyksta labai lėtai.

— Meno kritikai spauldoje atkreipė dėmesį į dailininkės Aldonos Ličkutės-Jusionienės keraminę kūrybą. Ji pradėjusi reikštis 1962 metais, dabar dalyvauja beveik visose grupinėse parodose. Daugelis viešųjų pastatų puošiasi jos keraminiais pano. Jos vazos pasižymi tauriu paprastumu, spalvingumu, išryškinančiu molio faktūros grožį.

— Vilniaus jaunimo teatras išvyko gastolį į Šiaulius. Repertuare — R. Granausko "Rožės pražydėjimas tamsoje", A. Čechovo "Žuvedra" ir kt.

Pr.N.

REZOLIUCIJA PABALTIO VALSTYBIŲ KLAUSIMU

I JAV kongresą Vliko ir Altos pastangomis buvo įnešta pagrindinė bendra rezoliucija, apjungianti visas anksčiau įneštas rezoliucijas Pabaltijo valstybių klausimu. Jo įskelbiama neteisėta Lietuvos okupacija, apjungianti visas anksčiau įneštas rezoliucijas Pabaltijo valstybių klausimu. Jo įskelbiama neteisėta Lietuvos okupacija, apjungianti visas anksčiau įneštas rezoliucijas Pabaltijo valstybių klausimu.

Sect. 1 (a) — Atstovų rūmai reikalauja, kad Amerikos prezidentas pavestų JAV delegacijai į Madrido Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferenciją siekti: kad Sovietų Sąjunga atitrauktų iš Pabaltijo valstybių visą karinį, policinį ir administracinį aparatą. Pagal Helsinkio baigiamojo akto 8 paragrafą, kurį pasirašė JAV, Sovietų Sąjunga ir 33 kitos valstybės, žmonėms yra suteikiama pilna teisė apsispręsti dėl valdymosi formos (self-determination right). Remiantis tuo pačiu paragrafu, ta teisė turi būti grąžinta Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmonėms. Tai turi būti pasiekta laisvų, nekludomų rinkimų būdu, prižiūrint Jungtinėm Tautom, po to, kai Sovietų Sąjunga atitrauks savo karinį, policinį ir administracinį aparatą iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos.

Sect. 1 (b) — JAV prezidentas turi per komunikacijos kanalus ir JAV informacijos agentūras dėti visas pastangas, kad į Pabaltijo valstybių klausimą būtų atkreiptas kitų valstybių dėmesys.

Sect. 2 (a) — Prezidentas turi panaudoti savo įtaką, kad kitos valstybės prisidėtų prie Pabaltijo valstybių nepriklausomybės atstatymo rezoliucijos.

Sect. 2 (b) — Prezidentas turi įspėti Sovietų Sąjungą, kad šis Sovietų Sąjungos įstatymas būtų žalingas JAV-bių interesams ir

pavieniam JAV piliečiam. JAV-bių valstybės sekretorius turi įspėti visus į Sov. Sąjungą vykstančius dėl šio įstatymo galimos neigiamos interpretacijos.

Šios rezoliucijos pagrindiniai sponsorai yra: kongresmanai E. Derwinski (Ill.), James Blanchard (Mich.), Samuel Stratton (N. Y.), Lawrence Coughlin (Pa.), Frank Annunzio (Ill.), C.W. (Bill) Young (Fla.). Iki birželio 26 jau 51 kongresmanas rėmė šią rezoliuciją. Vlikas ragina visus lietuvius rašyti savo kongresmanam, prašant remti Joint Congressional Resolution in Support of Baltic States.

Birželio 26 Washington, D.C., Subcommittee on International Organizations of the House Foreign Affairs Committee apklausinėjo liudininkus ryšium su rezoliucija dėl Pabal-

tijo valstybių. Apklausinėjimą vadovavo pakomitečio pirmininkas kongresmanas Don Bonker (Wash.). Liudininkai tame apklausinėjime buvo: kongr. Robert K. Dornan (Calif.); Robert Barry, Assistant Secretary of State, European Affairs; dr. Kazys Bobelis, Vliko pirmininkas ir Pasaulinės Baltų Santalkos (World Baltic Conference) pirmininkas; Gunars Meierovics, Jungtinio Amerikos Baltų Komiteto (Joint Baltic American National Committee) pirmininkas; Povilas Vaičekas, neseniai atvykęs iš Lietuvos (jam vertėjavo ir padėjo Marija Rudienė, Balfio pirmininkė).

Liudininkai savo parodymuose apibūdino padėtį Lietuvoje; pasipriešinimą okupantui ir viltį, kad Lietuva ir vėl bus laisva ir nepriklausoma.

(Elta)

Lituanistikos seminaras

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos Ryšių centras ruošia šeštąjį lituanistikos seminarą rugpjūčio 5-19.

Lituanistinis seminaras yra rengiamas jaunimui, baigusiam gimnaziją, ieškančiam progos gilintis lituanistiniuose dalykuose. Seminaras taikomas tiems, kurie laisvai kalba, skaito ir rašo lietuviškai ir yra pasirengę lankyti universitetinio lygio kursus.

Seminaro programa skirstoma į tris pagrindines sritis: lietuvių kalbą, lietuvių literatūrą ir Lietuvos istoriją. Šią vasarą dalyviai galės rinktis iš 10 kursų ir privalės imti mažiausiai keturis. Vakaraus bus specialios pasikaitos, diskusijos ir kita programa, bet daugiausia laiko bus skiriama individualiomis studijoms.

“Loyola of the Lakes” yra amerikiečių jėzuitų tvarkomi kolektyvai namai keli kilometrai į pietus nuo Akrono miesto, Ohio valstijoje. Vieta lengvai pasiekama sausumos arba oro keliais. Namai yra aprūpinti visais bendrabučio patogumais — maistu, patalyne, rankšluosčiais.

Seminarui registruojamasi paštu, užpildant specialią anketą ir ją pasiunčiant PLJS Ryšių centrui, drauge su negrąžinamu 15 dol. registracijos mokesčiu. Registruojamasi ne mažiau kaip dviem savaitėmis. Seminaro mokesčiai yra 130 dol., įskaitant registraciją. Kursantai renkasi rugpjūčio 5 ir skirstosi rugpjūčio 19.

Dalyvių patogumui veiks biblioteka, periodikos kioskas, magnetofoteka bei knygynas, kur bus galima įsigyti vadovėlius paskiriami kursams ir kitų naudingų lietuviškų knygų. Visi dalyviai iš anksto gaus seminaro Vadovą, kuriame pateikiama ūkinė informacija, kursų aprašymai bei bibliografijos, lektorių biografijos, žemėlapis ir pan.

Norį gauti įskaitas (undergraduate credit—Lithuanian culture and civilization) iš Kento valstybinio universiteto turi užmokėti atskirą, papildomą mokesčią už tris arba šešias valandas.

Dėl finansinių sunkumų negalį užsimokėti seminaro mokesčio kursantai gali asmeniškai kreiptis į šiuos fondus:

Lietuvių žurnalistų sąjungos Daužvardžio fondas, c/o Antanas Saulaitis, SJ, 5620 South Claremont, Chicago, IL 60636.

Vydūno jaunimo fondas (skautams), c/o A. Milūnas, 440 Roe Court, Downers Grove, IL 60515.

Ateities šalpos fondas (ateitininkams), c/o dr. Vacys Šaulys, 2639 West 86th St., Chicago, IL 60652.

Kursuose bus dėstoma:

Lietuvių kalba: Bendrinė lietuvių kalbos rašyba bei skryba ir kalbos kultūra — kun. Juozas Vaišnys, SJ; Linksniai ir prielinksniai — kun. Juozas Vaišnys, SJ; Vertimų pratybos — dr. Antanas Klimas; Lietuvių

bendrinės kalbos fonetikos pratybos — dr. Antanas Klimas.

Lietuvių literatūra: Lietuvių poezijos klasikai — dr. Henrikas Nagys; Lietuvių romanai — dr. Ilona Gražytė-Maziliauskienė; Dramos teatras nepriklausomoje Lietuvoje — Jurgis Blekaitis; Intensyvus santykis tarp teksto ir skaitytojo — dr. Rimvydas Šilbajoris.

Lietuvos istorija: Socialinė—ekonominė Lietuvos istorija XX amžiuje — dr. Benediktas Mačiūka; Lietuvos istorija nuo 1940 m. — dr. Benediktas Mačiūka.

Užsiregistruoti reikia iki liepos 15 (siunčiant užpildytą anketą ir 15 dol.) adresu: PLJS Ryšių centras, 2422 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629. Iš anksto neužsiregistravę į seminarą nepriimami.

Iš Lietuvos K.B. Kronikos Nr. 37

(atkelta iš 1 psl.)

Komunijos. Taigi Bažnyčia savo nariais laiko žmones ne nuo 18 metų amžiaus, o nuo krikšto dienos, todėl valstybė, savo konstitucija be išlygų garantuodama piliečiams “kulto atlikimo laisvę”, negali savo įstatymais tas garantijas atšaukti arba siaurinti.

Nuostatai, laikydami religinės bendruomenės nariais tik nuo 18 m. amžiaus, atveria duris plačiausiai tikinčiųjų diskriminacijai. Niekas neužgarrantuoja, kad, remdamiesi nuostata 3-ju str., valdžios pareigūnai kada nors neims drausti krikštyti kūdikius, leisti vaikams prie sakramentų, lankyti jaunimui bažnyčias ir pan. RTFSR ir kitų tarybinių respublikų pavyzdžiai rodo, kad šis tikinčiųjų Lietuvos liaudies nuogastavimas yra pagrįstas. Pavyzdžiui, Latvijos TSR Religinių susivienijimų nuostatai net tiesioginiai draudžia jaunesniems kaip 18 m. amžiaus dalyvauti religinėse apeigose.

-o-

“Religinė bendruomenė turi teisę įsigyti bažnyčios apyvokos ir religinio kulto reikmenis, transporto priemones, nuomot, statyti ir pirkti pastatus...” (3 str.).

Kitoje vietoje Nuostatai tvirtina, kad “kulto atlikimui būtinas turtas, tiek perduotas pagal sutarties religinę bendruomenę sudariusių tikinčiųjų naudojimui, tiek ir įsigytas arba jiems paaudotas kulto reikalams, priklausantis valstybei...” (22 str.). Iš religinės bendruomenės, jei ji panaikinama, atimama net pinigai, smilakai, žvakės, vynos, vaškas ir kuras (34 str. “e”). Taigi 3-jo str. pagrindinė mintis yra šitokia: religinė bendruomenė turi teisę ne sau, o valstybei (lygyti įvairius bažnyčios apyvokos ir kulto reikmenis, transporto priemones, pastatus ir kt. Valstybė, pasisavinama tikinčiųjų suaukotus daiktus, grubiai pažeidžia tikinčiųjų valią, kurie, aukodami bažnyčiai, visai nemori praturtinti valstybės ar muziejinių fondų; ji nesilaiko Visuotinės deklaracijos, kuri skelbia, kad “turtas negali būti niekam savavališkai atimtas” (17 str. 2).

— Toronto universiteto studentų laikraštis “Cuspidor” išspausdino Julijos Girytės straipsnį skyriuje “World Affairs” apie žmogaus teisių pažeidimus Sovietų Sąjungoje. Jame autorė pasakoja apie Simą Kudirką, Viktorą Petkų ir skatina daryti spaudimą į politikus, reikalauti žmogaus teisių gerbimo. “Savo tylėjimu ir mes daromės kalti dėl anų baisių nusikaltimų žmonijai”.

DOVANA — IRENOS VELONSKIENES SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, prekių pasirinkimas žemomis kainomis. Negalint atvykti, sudaromi pageidaujamų daiktų siuntiniai pagal užsakymus. SUDAROMI GIMINIŲ IŠKVIETIMO IŠ LIETUVOS DOKUMENTAI. Persiunčiamas iš Lietuvos atvykusių svečių asmeninis bagažas. Siuntinių bei kitais reikalais kreiptis tel. 268-1594, adresas: 69-40 Fleet St., Forest Hills, NY 11375.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 368-3733, namų vakarais (516) 757-4296. Antradi. 2-8 val. vak., šeštadi. 9:30-12:30 val. Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimas. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidojimų direktorius, New-ark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Elizabeth office: 216 Palmer St. (Bet. 2nd and 3rd Aves), telef. 353-2999. Paruošiamas garbingos laidojimas. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos kopyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidojimų direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermininės bet kurio miesto dalys.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje — OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigai kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojates ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

Rezidencinės ir Komerinės Nuosavybės
Apartmentai • Kondominijai • Nuomavimas

FLORIDA REAL ESTATE **Angelė E. Karnienė**
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NAUJASIS 1979 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimai, šeštadi. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 7-8 v.v. 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmadi. 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J.J. Stukas, 1467 Force Rd., Mountinside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

Jaunimo kongreso ruošos komiteto prezidiumas. Iš k. Andrius Šmitas — pirm., Antanas Šiugzdinis — išd., Rainis Valiūnas — sekr.

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. 148360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$13.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujunge AMERIKA, LDS organė DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Prenumerata metams \$13.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra • Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Liepos įvykius prisimenant

Tai buvo prieš 35 metus. Liepos mėnėsi. Jau birželio mėnėsi Lietuvoje darėsi neramu ir ne-jauku. Nakties tyloje girdėjosi tolimas patrankų dundesys. Jis artėjo. Neišvengiamai.

Liepos pradžioje prasidėjo mūsų tautos didysis egzodas — bėgimas. Pirmia iš Vilniaus, kitų rytinių sričių, paskui iš Kauno, Suvalkijos, Aukštaitijos. Bėgo kas kuo galėjo — arkliais, dviračiais, traukiniais.

Ir kodėl jie bėgo, kas juos varė iš Lietuvos? Raudonoji armija, bolševikinės okupacijos grėsmė, teroro baimė! Pirmą kartą bolševikai okupavę Lietuvą 1940 metais, tuoj parodė savo veidą — naikinti žmones. 1941 birželio mėnėsi įvykdė didžiulius vežimus į Sibirą. Tūkstančių tūkstančius vežė gyvuliniuose vagonuose į baisiausią vargą Sibire. Vežė už tai, kad buvo lietuviai patriotai, kad priklausė patriotinėm organizacijom, kad išpažino Dievą.

Sovietų Sąjungos ir Vokietijos karo metu Lietuvai vėl teko kentėti. Kraštą okupavo Vokietija. Buvo daug vargo, skurdo, bet buvo dar likusi kažkokia viltis — kad viskas pasibaigs panašiai, kaip I-jo didžiojo karo metu. To ir laukė, tikėjosi, kad Vakarai neišduos Baltijos kraštų.

1944 metų pavasarį pradėta ofenzyva Sovietų Sąjungai buvo sėkminga. Ji nesigailėjo aukų, taip Raudonoji armija brovėsi į Lietuvą, užėmė Vilnių, Kauną ir net Šiaulius. Sustoję Dubysos krantuose. Žemaitija liko neužimta. Liko kaip kažkokia vilties sala, pilna pabėgėlių iš visos Lietuvos.

Dar ir tada visi tikėjosi, kad nereikės pasitraukti, kad čia bus prietiltis, vėl prasidės ofenzyva, paskui — taika, ir Lietuva bus laisva.

Vokiečių kariuomenė irgi siekė taikos Vakaruose, kad galėtų susitvarkyti su Rytais. Tada liepos mėnėsi gale buvo atentatas prieš Hitlerį jo būstinėje Ryt-

prūsijoje. Atentatas nepavyko. Hitleris liko gyvas. Karas vėl ėjo visu baisumu.

Rugpjūčio 15 į Žemaitiją atvyko vokiečių didžioji tankų divizija. Visi atsikvėpė — pradės ofenzyvą. Tuo pačiu laiku atvykę vokiečiai civiliai rengė naujas apkasų linijas Žemaitijos aukštumose. Jie kalbėjo apie naują ginklą, kuris jau esąs visai prie pabaigos. Pergalė čia pat. Hitlerinės Vokietijos pergalė. Ir vėl gąsdino žmones. Hitleris nieko nežadėjo. Būtų lietuvius iškėlęs kur nors, o Lietuvą ir visus Baltijos kraštus prijungęs tiesiog prie savo Reicho.

Vokiečiai ofenzyvos nesuorganizavo, o spalio pradžioje Sovietai pradėjo naują didelę ofenzyvą, kuri užliejo visą Žemaitiją. Desperatiškos kautynės prie Sedos pareikalavo daug lietuvių gyvybių, nes ten buvo susidarius didelis lietuvių pulkas. Viskas buvo nušluota.

Iš Žemaitijos tada daug išbėgo į vargingą, kariaujančią Vokietiją. Visi tikėjosi, kad už savaitės kitos baigsis karas ir jie galės grįžti namo. Bet įvyko visai kitaip. Karas baigėsi tik 1945 gegužės 8. Į Lietuvą grįžti nebuvo galima, nes ji buvo okupuota. Stalino režimas buvo toks, kad visi sugrįžę tuoj būtų atsi-dūrę Sibire. Teko pasirinkti — ar Sibirą, ar keliauti į kitus kraštus ir triūsti laisvos Lietuvos labui.

1944 liepos mėnėsi, prieš 35 metus, prasidėjęs masinis lietuvių bėgimas iš tėvynės buvo žiaurus ir skaudus reiškinys. Bet kito kelio nebuvo. Reikėjo gelbėtis kaip iš gaisro. Išbėgę po kelerių metų emigravo į Ameriką, Kanadą, Australiją. Nauja emigrantų banga Amerikoje atgaivino ir sustiprino lietuvių veiklą, suklestėjo organizacijos. Pasitraukę neužmiršo ir pavergto krašto. Kūrė Lietuvai gelbėti organizacijas ir Lietuvos bylą iškėlė į tarptautinę plotmę. Jei nebūtų buvę tų tremtinių,

Motinos lūpose, su tyriausia meile tariamą, aš pirmą kartą išgirdau tave, lietuviškasis žodi!

Kai tik pradėjau tave suvokti, tu man skambėjai kaip gražiausi muzikos akordai, kaip meilė ir tiesa.

Ir tu pasidarei mano gyvenimo tikslas, mano kelionės pradžia ir pabaiga...

Kažkada, prieš būrį metų, man teko tokią išpažintį ištarti. Ir lig šiol mano širdyje ji tebėra gyva...

Praamžius ar visatos Kūrėjas, kaip mes tą didžiąją Nežinomybės bebadintumą, davė žmogui žemės kamuolį, padabintą turtinga ir spalvinga augmenija, išraižytą upėmis, ežerais bei vandenynų platybėmis, kalnų grandinėm bėgantį į dangų; įdiegė įsiai girias, aldančias paukščių šnekom, tundras, prerijas, savanas, gulagus ir kacetus, bylojančius žvėrių kalbą...

Tačiau mūsų Viešpats neatvėrė žmogui visų buvimo paslapčių, davė daugybę sunkiai beatmezgamų mįslių...

Ir štai tu, lietuviškasis žodi, daug ką nori sužinoti, patirti, suvokti ir išgyventi!

Kas yra medis, kas yra gelė? Kas yra šaltis, gyvybė ir mirtis? Kas yra vanduo, kas yra ugnis ir saulė? Kas yra Blogis ir kas yra Gėris? Kas tokia siela? Pagaliau, kas yra žemė, pašėlusiu greičiu skriejanti bekraštiniame erdvėm? Kodėl mes beveik tobulai pamirštame, kad ji nestovi ant keturių pastovių ir amžinų kerti-

tai Lietuvos okupacijos ir aneksijos byla seniai jau būtų baigta mūsų nenaudai.

Prisimindami tai, pratęskime tą patį ryžtą, kurį išsinešė bėgliai tremtiniai iš tėviškių — dirbti Lietuvai, ją išlaisvinti ir į ją grįžti.

Inž. R. Kudukis Clevelande įteikia dovaną St. Lozoraičiui Jr., Lietuvos atstovui Vatikane. Sėdi dr. A. Butkus ir inž. R. Rublys. Nuotr. V. Bacevičius

LIETUVIŠKASIS ŽODIS —
KELIONĖS PRADŽIA IR PABAIGA

Stasio Santvaro kalba, pasakyta Los Angeles, Calif., birželio 10, kai jam buvo įteikta LRD-jos 1978 m. premija už Rubajatų rinkinį

nių akmenų? Ir kas toksai yra patsai žmogus? Ar klatingas ir alkanas džiunglių žvėris, ar Dievo panašybė?...

Štai tasai žmogus jau pajėgė suskaldyti dulkę, vadinamą atomą, atrado milžinišką energijos šaltinį, atpalaidavo siaubingai žudančią ir griauinančią jėgą. Ar iš tikro mes žinome, kas yra atomas? Ar ta suskaldyta dulka, patekusi į bepročių rankas, nesunaikins žemės skritulio, paties žmogaus ir viso to, kas aplinkui jį žaliuoja, žydi, gyvena, veda vaisių ir, senoviškai tarient, ieško tobulesnio bei žmoniškesnio buvimo šioj ašarų pakalnėj? O gal jau turi ateiti susinaikinimo ir kataklizmų laikai, gal iš naujo turi prasidėti tūkstantmečius trunką žmogaus ieškojimai, atradimai, vis tie patys kvailiojimai, o gal ir dvasinio tobulėjimo evoliucija, kurios nūdien taip baisiai stinga?...

Taip, lietuviškasis žodi, daug yra mįslių, daug ieškojimų, pareigų ir tikrai daug darbo, kad, regis, net ilgą laiką to veikimo mum visiem turėtų pakakti!...

Prašalaučiai pasako, o gan dažnai ir mes patys mėgstame pasigirti, kad lietuvių kalba yra seniausia Europoj. Apstu tiesos tame sakyme, bet... lietuvių grožinė literatūra senajame žemyne yra viena pačių jauniausių! Jau-nas ar jauna turi daug ką atrasti, pažinti, susipažinti, išmokyti ir, savaime suprantama, pats iš

savęs originalią ir nepakartojamą giesmę sukurti.

Mūsų poezija dar nėra išmėginusi daugelio poetikos formų, kuriomis kiti europiečiai, vienu kitu šimteliu metų mūsų pralenkę, savo literatūras papuošė ir praturtino. O mes, turbūt puikybės svaigalu apsisvaiginę, skubame klausyti: kokia prasmė tą ar kitą seną formą lietuvių lyrikon atvesti? Tiesa, mūsų dienom yra labai madingas absurdas, tai, tokiu atveju, gal galima ir tokį absurdišką klausimą kelti: graikų dešimtoji mūza Sapfo jau VII ar VI a. prieš Kristų iš-tobulino vadinamą klasikine strofiką ir daugelio poetų mėgstamus jambus, tai kokia prasmė iš viso poeziją rašyti?...

O, lietuviškasis žodi, gal kartais ir per dažnai mes, tarsi gytis, savo dvasioj paklaidžiom-jam!...

Tautinės literatūros, taigi ir lietuvių grožinę literatūrą, kuria ir sukuria ne genijai. Tie, kaip meteorai, pasirodo tik kelių amžių laikotarpiuose ir, kaip visi žinom, tampa visuotinės žmo-giškosios kultūros viršukalnėm bei savastim. Tačiau tautinės literatūros ugdo, brandina ir pasaulin išveda tik dideli, vidutiniai ir net maži talentai. Daugumas turbūt girdėjom, kad muzikinėj literatūroj yra kompozitorių, kurie ne dešimtmečius, bet šimtmečius gyvena tik su viena ar dviem jų sukurto dainomis. Tokių, tik taip išliekančių, yra nemažai poetų bei kitų žanrų rašytojų. Kiekvienas talentas — didelis, vidutinis ar mažas — yra nepakartojama, o dėl to ir gerbtina vertybė. Toksai, kaip regit, yra mano tikėjimas, be abejonės, netobulas ir gal net ydingas.

Taip, lietuviškasis žodi, visatos Kūrėjas pažėrė žmogui daug medžiagos, daug dalykų, kurių vis iš naujo turime mokytis, daug paslapčių, nes ir mes, kiekvienas atskirai, turbūt esam raizgi, paini ir paslaptinga mįslė!...

Mergaitė, žmona, motina! Ar tai ne sfinksai mūsų vargų, džiaugsmingų ir permainingų kelionių padairoj? Ar visada mes pajėgiame tų sfinksų mintį apčiuopti, suprasti ir dėkingumu į juos prabilti?...

Berods, kiekvienas esame daugiau ar mažiau skolingi savo motinom. Ir aš nešiu Motinai didelę ir sunkią skolą, kurios jau niekad nepajėgsiu jai grąžinti. Prigimtis mano Motulė buvo apdovanojusi gražiu balsu, įgimtu muzikalumu ir nepaprasta atmintimi — ji mokėjo gal du, o gal tris šimtus lietuviškų dainų, kiekvienam pokalbiui, kiekvienai temai ji padainuodavo vis kitokią dainą. Rengiausi tas Motinos dainas užrašyti, vis rodėsi, kad turime labai daug laiko, bet, lyg iš pragaro dugno, barbarai užgriuvo mūsų namus, kuriems plytų jie neder-gė ir miško ažuolų nekirto, kurių jie nei statė, nei rentė, o pradėjo juose šeiminkauti, kaip savoj troboj, ir mano Motina visų dainų lobį nusinešė į mšlingąjį Anapus. Iš šimto, baisiai sunki yra toji mano skola!...

Ne ką mažesnę skolą susikroviau ir Žmonai. Ji savo moteriškumu, dvasiniu spalvingumu, tuo Goethės Das ewig Weibliche, yra didžiai praturtinusi mano gyvenimą ir mano darbus. Bet ji vieši mūsų tarpe, dar vis su manim lakioja, ir aš žinau, kad ji sopulingai jaučia, kaip aš dabar su šia byla vargstu!...

Meilė, bičiulystė, sandora, ištikimybė, sielų artuma, kasdieninių išgyvenimų darna, dar kartą — Meilė!... Ar aš tų žodžių reikšmę ir prasmę pajėgiu su-prasti, ar moku į jų gelmę pasinerti ir nors netobulai jų palaimą išgyventi?... Daugumas žinome — gausybė gėrio spindulių visų pirma atkyla iš Moters. Ir, kaip ne vieną sykį tarta, kokie gražūs jos vardai — Motina, Žmona, Mergaitė, Lelija!...

Apstą dvasinių gėrybių dar mum atneša geros valios žmonės, artimieji, bendraminčiai, draugai. Tačiau dar yra pyktis, pavydas, paikybė, neištikimybė, klasta, melas, šmeižtai, kvailybė, neapykanta!...

O, koks didis pasirinkimas tau, lietuviškasis žodi!...

Bet, jeigu ir vėl negrimztu į klaidą, absoliuti dauguma žmonių ilgisi tų vertybių, kurių prasmė ir esmė slypi anų di-

(nukelta į 4 psl.)

NELLO
VIAN

ŠV. ANTANAS PADUVIETIS

— IŠVERTĖ ANTANAS VAIČIULAITIS —

3

Pamaldžiuose Bulhoes šeimos namuose turėjo kartotis dieviško Jėzaus vardo atgarsiai: "Jėzau romusis", "Jėzau meilingasis", "Jėzau stiprusis", "Jėzau paklusniausiasis". Nuo pat mažumės Fernandezukas alsavo pamaldumo kvapimi. Priešais jų rūmus buvo puošni bažnyčia, skirta Švč. Paneli. Vaikas nuolat matė šią bažnyčią, pastatytą šlovei tosios, kuri buvo didžiausia tarp žmonių, — dangaus Karalienei, prieš kurią jis savo rankytes sujungdavo su švelnionimis motinos rankomis. Ir iš aukšto balkono motina kėlė sūnelį bažnyčios linkui, kaip atnašą.

Vienok Fernandezas nebuvo lengvai pavaldomas. Iš pat jaunystės jame pasireiškė labai stipri valia, kurią tik švelnumu galėjai palenkinti. Buvo tai malonus ir uolus, išmintingas ir gyvos vaizduotės vaikas. Motinai reikėjo viso jos sumanumo ir atlaides griežtumo sutramdyti tam dažnai maištaujančiam, bet

visados kilniam būdai. Didvyriška ir riteriška Bulhoes giminės tradicija neiškryps šioje seno ažuolo atžaloje.

Seniausi ir patikimiausi dokumentai suteikia vien tik menkų nuotrupų apie Fernandezo vaikystę. Iš tų dokumentų galima patirti, kad ji buvo tokia, kaip ir kitų vaikų. Tačiau vėlesnių amžių tikiybinių rašytojai iš-rado, kad toks paprastumas nederą šventajam, ir jį iš mažens padarė rimtą ir kone stebuklingai pamaldų.

Tikriau gi būtų Fernandezą vaizduojantis išsiblaškęs ir kiek smily, kaip ir mūsų vaikai. Šventieji negimsta toki bažnytiški ir sustingę, kaip kad juos matome paveikluose. Tai tokio pat kūno ir kraujo, kaip ir mes patys, žmonės, kurie nugalejo savo silpnybės ir polinkius, siekdami tobulybės, kuri yra dangiškojo Tėvo atspindys. Šventas Antanas nekeliaivo per pasaulį su lelija ir su Kūdiki-liu Jėzumi rankose, kaip jį rodo

įprastiniai paveikslai, įsirėžę mūsų vaizduotėje. Jaunystėje jį sukrėtusi audra liudija, kad jisai buvo smarkios prigimties ir turėjo aistrų, kurios daužės, kaip laukiniai žirgai.

Taigi, būdamas mažas, jis žaidė ir lakstė siaurose miesto gatvėse ar šokinėjo šlaituose kalvų, kurios žalia juosta supa Lisabonos miestą.

Laiminga vaikystė

Fernandezo akys žvelgė į puikią gimtojo krašto gamtą. Aplinkui kilo kalvos, nubertos tūkstančiais spalvų, pro kurias prasi-mušė raudonos aguonos ir auksavarsės gelės. Ilgos sidabralapių alyvmedžių gretos kopė į aukštumas, už savęs palikdamos tirštus, tamsialapius apelsinų medžius.

Viršūnėse stovėjo pasakiškos architektūros maurų pilys, vienuolynai su savo rūdais mūrais, ir saulėje švietė baltos vilos. Žydiščia lyguma, per tamsias girias ir per nunokusį javų laukus, vingiavo upė, plati ir gera. Ji lyg lūkuriauvo, prieš įplaukdamą į marias. Šiapus upėje buvo uostas, kur Fernandezo laikais knibždėte knibždėjo laivai ir valtyš iš įvairių kraštų. Žiūrint nuo upės, Lisabona atrodė lipanti į kalvas su savo bažnyčių boniomis ir šviesiais namais.

Aukščiausiai stovėjo Bulhoes rūmai, iš kur matei nuostabią apylinkę, nupliektą šviesos. Druongname ir lengvame ore te-

nai svaigus apelsinų medžių kvapas maišėsi su švelniu marių vėjo dvelkimu.

Mažytis Fernandezas tikriausiai žinojo šiuos senovinės dainos žodžius: — "Kas nematė Lisabonos, tas grožybių nerėgėjo."

Jisai mylėjo savo miestą ir juo didžiavosi. Argi narsūs portugalai nenukariavo jo iš netikėlių? Ir vaikas žavėjosi savo kraštu.

Vienok savo širdyje jisai ėmė nujausti esant kitą pasaulį, nerėgimą, betgi tokį tikrą ir gyvą. O anas pasaulis buvo dar gražesnis už tą, kurį jis stebėjo savo akelėmis. Varpų balsas, iš bokošto nuaidėjęs ligi marių, ragino žmones, prilinkusius prie kasdieninio triūso, garbinti Viešpatį, kuris kiekvieną dieną juos apipila savo dovanomis. Ir didelės bažnyčių durys atidarytos kvietė žengti į Dievo namus, kur didžiūnas stovi gretimai su žveju, o kunigaikštystė — su paprasta moterėle, visi lygūs ir broliai dangaus Tėvo, Švenčiausios Panelės ir šventųjų akyse. Dangiškieji dalykai jau smelkėsi į Fernandezo sielą, o jaunas jo protelis stebėjosi tikėjimo pasaulių žavesiu. Jo vaizduotė kurstė Kūdikielį Jėzų, šaltą Kalėdų naktį drėbą ant šiurkščių šiaudų prakartėlėje. Nors buvo judrus berniukas, štai kartais jis imdavo ir susimąstydavo.

Praėjo šimtai metų, ir jo krašto žmonės ėmė sekti nuostabių atsitikimų apie Fernandezo vai-

kystę. Tie pasakojimai primena anas istorijas, kurias apokrifų evangelijos skelbia apie mažąsias Jėzaus dienas. Toki pasakojimai priklauso legendai, tačiau pačiuose jų pagrinduose esama tiesos.

Vienas tų pasakojimų atrodo ypačiai pranciškoniškas.

Buvo birželio mėnuo. Laukuose aplinkui Lisaboną noko javai. Fernandezo tėvai buvo išsikėlę į vieną savo vilą, kad pagal senovinį šeimos paprotį galėtų prižiūrėti piūtį. Donas Martynas, karaliaus riteris, labai mėgo laukų rimtį. Jis mėgo vaikščioti po savo žemes, dėvėdamas, kaip kaimiečiai, gaubtuvą, užsmauktą ant galvos. Vieną rytą jisai bastėsi su Fernandezu, ir abu juodu pataikė į dirvą, kuri liūliavo, kaip jūra, aukso vilnimis. Varpos oriai lenkėsi žemyn, lyg susimąsčiusios. Donui Martynui buvo smagu grožėtis tais dailiais javais.

Ūmai iš vagų purptelėjo ištisas mažų sparnelių debesys. Buvo tai žvirbliai, tie uverūs rąjinai. Donas Martynas iš pradžių juos nubaidė, šokaliuodamas ir mostaguodamas ilgu vėzdu. Žvirbliai nuskrido, bet susimetė į alvyas, susodintas paežėmis. Tėvas norėjo pasišaukti paramos ir nuginti paukščius tolyn. Taip jis paliko savo sūnelį sargyboj, apginklavęs jį ilgu šiekštu. Berniukas pirmiausia žaidė, slapstydamsis javuose ir staiga iš jų išnirdamas ir gąsdindamas žvirb-

lius. Tik štai per orą atskambėjo mažos kaimo bažnytelės varpų balsas. Fernandezas gerai pažinojo tą oru aidintį gaudimą, kuris kiekvieną dieną jį prisišaukia, ir visados jisai jo išklauso. Bet kaipgi pasielgus šian-dien? Jisai juk turi stovėti, kaip kokia gyva baidyklė, ir sergėti žvirblius grobikus. Fernandezas tada atsimena savo neregimus brolius, angelus, ir prašo jų, kad jam pagelbėtų. Ir angelai jam pakūžda vieną mintį... Jisai nukuduliuoja prie alyvų, kur susislaptė žvirbliai, pliaukši delnais ir kelia triukšmą, kaip tik bejmanydamas. O žvirbliučiai, kurie buvo ant šakų sutūpę, pakreipė savo pilkas galvutes — ir staiga palėkė. Užuot puolę grūdų eizėti, jie sparneliais vasono paskui vaiką, kuris kiutino į apleistą trobelę vidury laukų. Berniukas mina smulkiu žingsneliu, o iš paskos, nei dūmas, paukščiai skrieja rudu ratu. Trobelė atdara. Paukščiai sūkurii supuola į ją, čezėdami sparnais, o mažasis kerėtojas užtrenkia duris. Dabar jam niekas netrukdo bėgti į bažnytelę.

Fernandezas pradeda mokytis

Anais laikais pirmąsias mokslo žinias suteikdavo bažnyčių mokytojai vyskupų mokyklose prie katedrų. Buvo tai senasis viduramžių mokslas — gramatika ir retorika iš tokių knygų kaip "Eva Colomba", "Tres leo naturas" ir "Aethiopum Terras".

(Bus daugiau)

SVEČIUOSE PAS RAŠYTOJĄ ALĘ RŪTĄ
Kelionė į Kaliforniją (14)

Didieji plentai, lyg kokie kaspinai, traukia į šiaurę. Puikūs keliai net žvilga nuo popiečio saulės. Kartojasi miesteliai, pavadinoti šventųjų vardais. Vienoje vietoje lenta prie kelio skelbia, kad netoliese yra kariuomenės bazė. Girdi tolimą artilerijos šaudymą. Jei nebūtų to parašo, kad čia bandymo laukai, gal ir negirdėtum dunksėjimo. Atrdytų visai kas kita.

Praleikiame, pravažiuojame aukštyrą į šiaurę, į Santa Monica. Važiuojame aplankyti rašytojos Alės Rūtos. Vienoje gatvėje ir sustojame. Gatvė truputį kyla. Dešinėje ir yra namai, kur gyvena architektas Edmundas Arbas, jos vyras, ir rašytoja Alė Rūta.

Knygų pasauliai

Iš gatvės tiesiai patenki į didelę svetainę — svečių kambarį. Viename to kambario gale sau darbo vietą įsirengusi ir rašytoja Alė. Prie sienos sudėtos knygos. Lentynos sudarytos įvairiom formom, kad būtų įdomiau, kad paskui banaliai nesikartotų linijos.

Priešais — padėtas didžiulis stalas. Toje knygų sargyboje ji ir dirba prie šio stalo. Rašo dažniausiai pieštuku, o tik paskui perrašo mašinėle. Prisidrožia pieštukų ir sėdasi prie tų pasaulių, kurie jai neduoda ramybės, nuolat grįžta ir kaitina vaizduotę, — kaip toliau buvo, kas nutiko, ką padarė tas ar anas.

Ji yra parašiusi daugelį knygų. Ir tai nėra lengva. Rašymas yra vienas iš sunkiausių darbų. Eilėraščius parašyti lengviau, nei išmūryti kokį romaną. Eilėraštis neilgas. Galį bent kelis kartus perrašyti. Lengva jį apžvelgti ir pagilinti, jei kur reikia. Beletristui tai sunkiausia — turi jis ilgai sunkiai grumtis su daugybės popierių našta.

Kiek vieno rašymo susidaro, kiek reikia išsėdėti daug valandų, kol rankraštį perrašysi. O prieš tai — pirmoji redakcija, antroji redakcija, visokios pašalinės studijos, pagilinti, patiesinti.

Rašytojas turi dirbti ir dirbti. Jis yra tikras darbo vergas, o poetas — yra didžiųjų Dievo sodų giesmininkas. Nutūpė ant šakelės, sugiedojo giesmelę ir toliau nuskrido.

Rašytoja parašė keliolika knygų. Tai kiek darbo valandų atidavė rašymui. Dabar atrodo, kad turi darbo sąlygas, kad gali atsidėti tik rašymui. Dar taip neseniai ir ji skubėdavo į darbą. Grįžęs iš kitos aplinkos, praėjęs savo namų ruošos darbus, daug nebegali padaryti ir prie didelio bei gražaus stalo įsikūręs.

Neseniai ji išleido knygą "Laiškas jaunystei". Tuoj užrašė knygą, įdavė ir bičiuliui New Yorke parvežti.

Gretimam kambaryje yra architekto Edmundo darbo stalas su piešiniais, modeliais. Ir čia vyksta kūrybinis darbas visai kitoje medžiagoje.

Paveikslai

Visuose namuose yra gana daug paveikslų. Vienoje vietoje

pastebėjau įrėmintas Kajetono Sklėriaus reprodukcijas. Ji tuoj paaiškino, kad tai tikras jos dėdė, mamos brolis. Apie jį nemaža kalbėjome, kaip surasti originalą ir įsigyti. Velionio našlė dar gyvena Vokietijoje, bet beveik nieko ir nebeturi.

Nuvedė paskui į valgomąjį, kurio sienos apklotos paveikslais. Tai dukros Rūtos darbai. Ji dailininkė, neseniai baigusi meno studijas ir dabar jau dirbanti. Dirba, rodos, knygų leidykloje. Nebuvo ir jos ir Edmundo namuose.

Susėdom prie stalo, keliavom

Rašytoja Alė Rūta savo darbo kambaryje Santa Monica, Calif.

BIBLIOTEKA IR ISPANAS VILNIUJE
Lit. Instituto suvažiavimas K. Židinyje (3)

Vilniaus universiteto biblioteka

Gegužės 26, šeštadienį, 2:30 v. popiet buvo tos dienos ketvirtosios paskaita. Ją skaitė Stasė Vaškeliene, tema — "Vilniaus Universiteto biblioteka pokario metais".

Pokario metais ji pati tarnavo toje bibliotekoje ir nuo 1963 iki 1968 buvo jos direktorė, tad pasakojo labai konkrečiai ir pateikė įdomios medžiagos.

Biblioteka įkurta anksčiau nei universitetas. Jėzuitai į Vilnių buvo atkviesti 1569. Jie tuoj įkūrė kolegiją ir prie jos 1570 suorganizavo biblioteką. Kai buvo įkurta Akademija, arba Universitetas, biblioteka buvo prijungta prie Akademijos.

Biblioteką didino įvairios didelių kolektyvų, bet ją naikino gaisrai, nelaimės. Edukacinės komisijos metu turėjo tik 11,000 tomų, o uždarant, 1831 metais, jau buvo 50,000 tomų.

Biblioteka tada buvo išmontuota, dalis atiteko Kieviui, dalis Charkovui, Maskvai ir Petrapoliui (dabartiniam Leningradui). Menki likučiai buvo likę ir vietoje. Prieš I-jį pasaulinį karą tų likučių buvo apie 1500 tomų. Kai lenkai valdė Vilnių, kai buvo įkurtas Stepono Batoro universitetas, jau jis rūpinosi susi-

per pažįstamus. O jų daug, nes su rašytoja drauge studijavome Vilniaus universitete.

Alė Rūta yra labai paslaugus žmogus, nori visa atiduoti žmonėms, išsiskleisti savo idealistiniu pasauliu ir sukurti aplinkui grožio ir tiesos pasaulį. Ji jau triai rūpestinga. Savaimė suranda kitam žmogui draugiškus šiltes žodžius. Ji ir paslaugi, jei tik kur reikia kam padėti.

Gaila, kad negalėjome išsitiesti per literatūrinius laukus. Telefonas jau skambino ir skubino kitur. Šį kartą išvažiuojame visi į kitus svečius (p.j.)
(Bus daugiau)

Nuotraukos iš 1976 metų Žemaičių Kalvarijoje. Kairėje — bažnyčios vidus pamaldų metu, dešinėje — žmonės eina Kryžiaus Kelius, išeina iš Nukryžiuojimo koplyčios.

KAS TOJI ŽEMAIČIŲ KALVARIJA?

Lietuvoje leidžiama pagrindinė spauda labai dažnai mini Žemaičių Kalvariją, šventovę, į kurią žmonės važiuoja iš tolimiausių vietų melstis. Kur ji yra ir kokia jos istorija?

Žemaičių Kalvarija yra Žemaitijoje, nuo Telšių į šiaurės vakarus. Anksčiau ji vadinosi Gardais. Minima Mindaugo raštuose. Ten buvo pilis ir romuva — šventovė.

Žemaičius apkrikštijus ir įkūrus Alsėdžių parapiją, Gardai priklausė Alsėdžiams, buvo jų filija. Žemaičių vyskupas Jurgis Tiškevičius, kuris dar buvo ir

grafas, buvo uolus vyskupas, rūpinosi visą vyskupiją sukreičiant. Jis įkūrė visą eilę vienuolynų. Į Gardus parkvietė vienuolius dominikonus. Mėgo šią vietovę ir ją išskyrė iš kitų tarpo. Čia jis pastatė savotiškus Kryžiaus Kelius — Stacijas. Įprastinės stacijos turi 14 vietų, o čia net 20 vietų. Laukuose ant kalniukų pastatė 19 koplyčių, iš Jeruzalės parvežė šventos žemės, visus Kryžiaus Kelius išarė jaunom karvaitėm ir pats atvežtą šventąją žemę išbarstė. Suvaldinęs žemaičių didikų ir valstybės senatorius, pats pirmą kartą apėjo tuos Kryžiaus Kelius. Koplytėlės pastatytos primena

Kristaus nueitą kančios kelią Jeruzalėje. Vienam kunigui įsakė parašyti giesmes bei maldas. Tą vietovę paskui per seimą pavadino Žemaičių Kalvarija. Tai buvo 1638 metais. Toks vardas išsilaikė per 300 metų. Toks vardas nepatiko bedieviškam komunizmui ir bolševikams. Dabar tą vietovę jie pavadino Varduva, nes per miestelį bėga upė Varduva.

Dominikonai iš Romos atgabeno stebuklingą Dievo Motinos paveikslą, ir vietovę prieš šimtmečius pagarsėjo. Liepos pradžioje, nuo liepos 1 iki 12, yra didieji Kalvarijos atlidai. Pati didžioji atlidų diena yra pirmas liepos sekmadienis po liepos 2. Šiomet tai bus liepos 8. Jei liepos 2 įpuola sekmadienis, tai atlidai nukeliami visą savaitę į liepos 9.

Suėję žmonės apeina Kryžiaus Kelius, giedodami ir maldas kalbėdami. Ilgai meldžiasi prie stebuklingo Dievo Motinos paveikslą.

Komunistai visokiais būdais bandė sustabdyti žmonių keliones, bet nepavyko. Tūkstančiais eina iš visų kraštų į šią stebuklingą vietą, ypač dabar, kai ten žmogus neturi nei laisvės, nei paguodos. Tenai randa bent paguodą.

Ypač daug žmonių buvo 1976 metais, kai Amerika minėjo savo 200 metų sukaktį. Tąsyk liepos 4 kaip tik ir buvo sekmadienis. Žmonės bent tokiu būdu parodė pagarbą ir meilę Amerikai, kurioje gyvena tiek daug jų draugų ir giminių.

Jonas Adomėnas, organizuojąs keliones į Lietuvą per Trans International Tours Ltd., praneša, kad rugpjūčio 8 dieną išvykstančiai ekskursijai vadovaus prof. Vitalis Žukauskas.

teisinius patarėjus. Iš ten buvo pakviestas į Lietuvą. Čia pasireiškė kaip žymus teisininkas. Buvo Varnių kanauninkas dar prieš vysk. Merkelį Giedraitį, prie vysk. Jurgio Petkevičiaus. Jis parašė Varnių vyskupijos konstituciją, kurios laikėsi net ir vysk. Valančiaus laikais. Iš Varnių buvo pakviestas į vyriausią Lietuvos tribunolą. Vilniuje jis plačiai veikė kaip teisininkas specialistas, buvo vienas iš Lietuvos statuto antros laidos redaktorių ir, svarbiausia, jis prie Šv. Jono bažnyčios įkūrė teisės mokyklą, kur plačiai dėstė romėnų teisę. Tai buvo Vilniaus universiteto pirmatakas, rengęs Lietuvai teisininkus.

Jis redagavo Lietuvos tribunolo raštus, sprendimus ir drauge davė daug medžiagos apie to meto gyvenimą. Drauge jis buvo poetas, parašęs didelius skaičius epigramų, apdainavęs panegirikom savo geradarius. Buvo Šv. Jono klebonas, mėgo pinigėlių, mėgo geras beneficijas. Iš ko daugiau gavo, tam panegirikos odes rašė. (p.j.)
(Bus daugiau)

Ispanas Vilniuje

Penktoji tos dienos paskaita buvo apie Ispanijos humanistą Petrą Roizijų Vilniuje. Jis čia gyveno nuo 1551 iki 1571. Paskaitą skaitė dr. Stasys Goštautas, sau medžiagą šiuo klausimu rinkęs ir Vilniuje ir Ispanijoje, Salamandros universitete.

Petras Roizijus buvo žymus teisininkas, gimęs po 1500 metų Aragonijoje, Ispanijoje. Pateko į Krokuvą, kur profesoriau 8 metus ir buvo karaliaus

grąžinti išmontuotus fondus. Kai kas ir buvo grąžinta.

Antrojo pasaulinio karo metu biblioteka daug pergyveno ir nukentėjo. Kai čia buvo įkurtas sovietinis Kapsuko vardo universitetas, biblioteka vėl ieškojo prarastų fondų. Daug ką surado, atgavo. Iš Maskvos buvo grąžinta apie 15,000 tomų, kurie ten nebuvo aktualūs, o Vilniuje jie buvo pagrindinio kūno dalis. Tarp tų grąžintų tomų viename buvo rastas seniausias lietuviškas įrašas — poteriai. Kaip juos prof. Lebedys išanalizavo, jie buvo ranka įrašyti 1503 metais. 1957 biblioteka gavo ir Mažvydo

JUOŽĄ AMBRAZIEJŲ
PRISIMENANT

Birželio 25 suėjo 20 metų, kaip Brooklyne mirė Juozas Ambraziejus, ankstesnės kartos vienas iš svarbiausių veikėjų vadinamas "Dėdė Ambraziejus".

Buvo gimęs 1877 kovo 17 Panausupyje, Padovinio valsčiuje. Spaudos draudimo laikais labai energingai platino draudžiamą spaudą, organizavo slapto kaimo jaunimo kuopeles, organizavo ir slaptus vaidinimus. Dalyvavo 1905 metų seime ir ėmė vykdyti to seimo nutarimus, už tai buvo 3 metams ištremtas į Oloneco guberniją.

Iš Lietuvos išvyko 1907 kovo mėn. Pirma sustojo Skotijoje, o 1908 liepos 12 atvyko į Ameriką ir apsigyveno Brooklyne. Čia įsitraukė į platų lietuvišką darbą. Buvo vienas iš ALT Sandaros kūrėjų, buvo Vienybės laikraščio administratorius 1909-1916, vienas iš 1914 metų seimo iniciatorių, Lietuvos Atstatymo bendrovės direktorius 1920-1928. Nuo 1928 iki 1940 — Lietuvių Laivakorėjų Agentų Sąjungos pirmininkas, Lietuvos nepriklausomybės fondo išdinininkas, Tėvynės Mylėtojų Draugijos veiklus narys.

Lietuviška spauda laikosi lietuviškas gyvenimas. Paremk auka lietuvišką spaudą ir platin ją!

LIETUVIŠKASIS ŽODIS

(atkelta iš 3 psl.)

džiųjų žodžių skambėjime, o tie žodžiai — Taika, Draugystė ir Meilė.

Tad ir mes, Joną Biliūną tikėdami, gal galėtumėm tirti, jog visa tai yra Laimės žiburiai, kurių be atvangos turime sekti...

Geniai kala senųjų pušų liemenis, baigštūs miško balandžiai, lyg vanago vejami, neria tolyn pro didelių medžių šakas, mažytės, švarios, pilkos zylės straksi krūmų tankumyne, toluoj aidi giedrasis gegutės "kukū", ten gi, prie upės, sužvan-ga lakštingalos sidabriniai treliai, o žalios medžių viršūnės, greitų vėjo sparnų sujudintos, ošia tartum vargonai...

Ar tame paveiksle neskamba Lietuva, ar drauge neatkylti ir tu, o lietuviškasis žodi?...

Tačiau žemės žmogus vargu pajėgs Dievo mintį suprasti, o ir gyvenimo giria nepereinama, daugybė jos paslapčių neatmegzta, dvasinių klaidžiojimų tobulėjimo dar vis nepajėgiame įžvelgti...

Tokia giria su balandžių, zylių, kurtinių, lakštingalų, vabalų, gyvačių ir žvėrių perpektivum turbūt ir bus amžina...

Ateina į tą girią žmonės, ieško, blaškosi, nerimsta, kovoja ir vėl išeina. Ateina į ją ir didžiųjų dainių būriai, o tikėjimo giesmė dar vis neišgiedota, meilės daina dar vis neišdainuota!

Tu esi amžinas, kaip amžina saulė, o lietuviškasis žodi!

BALTIC HOLIDAYS
COME TO LITHUANIA IN 1979

JOIN US AND FULFILL A DREAM
THAT WILL HAVE ENDLESS MEMORIES

CONTACT: JONAS ADOMENAS, TOUR MANAGER

COST

DEPART	RETURN	GROUP 30	G.I.T.	CITIES AND NIGHTS
June 26	July 10	\$1249.00(Super apex fare)		Vilnius 5, Warsaw 5, Kiev 3
July 04	July 19	\$1199.00 (Super apex fare)		Vilnius 5, Riga 3, Leningrad 3, Moscow 2, Copenhagen 1
July 24	Aug. 07	\$1249.00 (Super apex fare)		Vilnius 5, Rome 5, Moscow 3
Aug. 08	Aug. 24	\$1199.00 (Super apex fare)		Vilnius 5, Riga 3, Leningrad 3, Moscow 2, Copenhagen 1
Aug. 21	Sept. 05	\$1249.00 (Super apex fare)		Vilnius 5, Warsaw 5, Kiev 3, Copenhagen 1
Sept. 06	Sept. 15	\$849.00 (Group 30 fare)		Vilnius 5, Moscow 2, Copenhagen 1
Sept. 20	Sept. 29	\$849.00	\$899.00	Vilnius 5, Moscow 2, Copenhagen 1
Oct. 15	Oct. 25	\$779.00	\$849.00	Vilnius 5, Warsaw 2

TOURS INCLUDE FULL DAY EXCURSION TO KAUNAS AND HALF DAY TRIP TO TRAKAI

TRANS INTERNATIONAL TOURS, LTD.
ONE SUTTER STREET
SAN FRANCISCO, CALIF. 94104
415 391-6185

TRANS INTERNATIONAL TOURS, LTD.
535 Fifth Avenue
New York, N.Y. 10017
212 697 7257

Group 30 fare must have 30 or more participants

AMSTERDAM, N.Y.

Šv. Kazimiero parapijos jubiliejus

Sv. Kazimiero parapija Amsterdame, N.Y., birželio 10 šven-tė 75 metų jubiliejų.

Vyskupas Howard J. Hubbard, iš Albany, N.Y., aukojo mišias. Koncelebrantais buvo klebonas kun. Kęstutis Balčys, kun. Antanas Grigaitis, kun. Bernardas Gustas iš Schnectady, N.Y., kun. Petras Jonaitis iš Gloversville, N.Y., ir kun. Edward R. Glavin iš Amsterdam, N.Y.

18-kos parapijos veikiančių orga-nizacijų atstovai dalyvavo aukų nešimo procesijoje.

Turtingą pamokslą angliškai pasakė kun. B. Gustas, kuris šioj bažnyčioj buvo pakrikštytas, lankė parapijos mokyklą ir au-kojo pirmąsias mišias.

Labai gražiai giedojo parapi-jos choras, padedant Vilijos mo-terų kvartetui iš New Jersey, va-dovaujant vargonininkui John Nye ir Jerry Ciulick.

Prieš mišias vysk. H.J. Hub-bard pašventino barelefą, pa-minklinę Prisikėlimo skulptūrą, sukurtą dail. Vytauto Jonyno, kuri puošia bažnyčios vidaus sieną.

Tuoju po pamaldų buvo vaišės Kolumbo vyčių salėj, kuri buvo labai gražiai ir iškilmingai pa-puošta. Užkandėlius paruošė rengėjos, ir du šampano fonta-nai gaivino svečius. Vyskupui sukalbėjus maldą prieš valgį, buvo atnešti skanūs pietūs. Pie-taujančius, kurių buvo apie 300, linksmino vargonėlių muzika. Po valgio buvo įdomios kalbos ir sveikinimai. Svarbiausi kal-bėtojai buvo vienuolė Mi-riam Ukeraitis Ph. D., iš Al-bany, N.Y., ir vienuolis Donald S. Raila, Ph. D., Latrobe, Pa. Jie abu yra Amsterdame gimę, priklausė prie šios parapijos ir

lankė mokyklą. Po miesto bur-mistro John Gomulka kalbos kalbėjo senatorius Hugh T. Far-ley, vysk. Edward J. Maginn, Albany, N.Y., ir kiti.

Moterų kvartetas Vilija iš New Jersey, vadovaujamas Liu-do Stuko, labai gražiai padai-navo lietuviškų dainų, kurių daugumai muziką parašė L. Stukas. Dainininkės žavėjo sve-čius savo spalvingais tautiniais drabužiais ir turėjo pozuoti foto-grafių mėgėjams

Kun. Chester Klementowicz sukalbėjus užbaigimo maldą, skirstėmės namo.

Prieš porą dienų filmuotas "Table of the Lord" buvo rodo-mas 9 val. ryto televizijos stoties WTEN. Po to vyko įdomus pasikalbėjimas su klebonu kun. K. Balčiu. Pamaldos ir pasikal-bėjimas tęsėsi visą valandą.

Šv. Kazimiero parapijos stei-gėjas ir ilgametis klebonas buvo kun. Juozas Židanavičius, labai energingas ir veiklus žmogus. Jis, Seirijų Juozo slapyvardžiu yra parašęs daugiau kaip 40 sce-nos veikalų ir giesmių. Antras kelbonas buvo kun. Juozas Raš-tutis, o trečias ir dabartinis yra kun. Kęstutis Balčys. Šv. Kazi-miero parapijos chorui yra va-do-vavę eilę vargonininkų: pasku-tinieji buvo šie: Stasys Rakaus-kas, Antanas Grigoraitis, Vincas Nickus ir Juozas Olšauskas, nuo 1931 iki savo mirties.

Bažnyčia buvo pastatyta 1907. Netrukus kun. J. Židanavičiaus buvo įsteigta ir mokykla. Pirmi-siais mokytojais buvo vargoni-ninkai P. Kamentauskas ir S. Ra-kauskas ir vėliau Ona Židanavi-čiūtė, klebono sesuo. 1931 mo-kyklą perėmė lietuvės seselės prancišketės iš Pittsburgho, Pa., kurios išmokė lietuviškai šimtus šios parapijos vaikų. 1957 buvo pasikeitimas, ir tada mo-

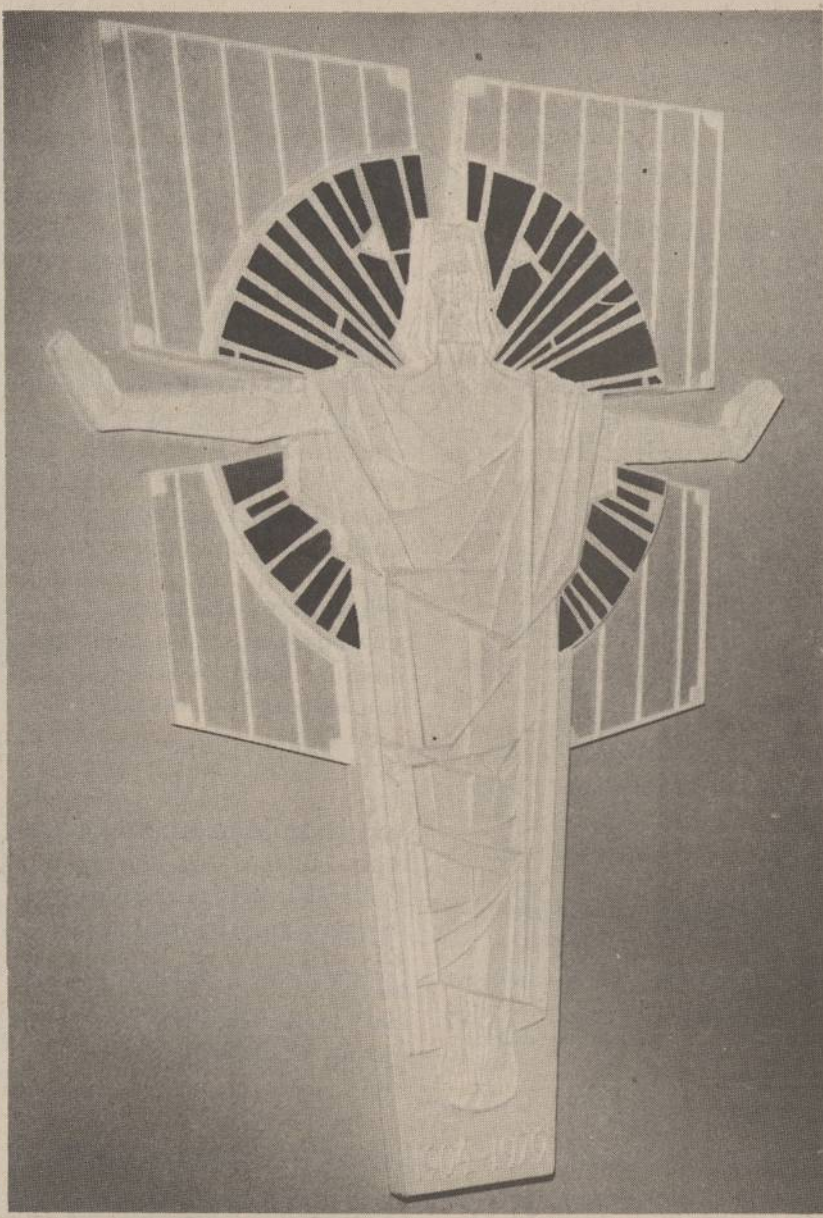
kyklą perėmė Nukryžiuotojo Jė-zaus seselės, kurios mokė iki 1974, iki mokyklos uždarymo.

Keičiasi lietuviška veikla pa-rapijoj, nes keičiasi ir žmonės. Pirmųjų narių belikę vos keli. Antroji karta, kuri dar moka lie-tuviškai, sensta, o trečioji mažai besupranta ar visai nesupranta brangios lietuvių kalbos. Dabar mišios, pamokslai ir visi kiti parapijos parengimai yra anglų kalba. Labai retais atsitikimais, vos keletą kartų per metus, tenka išgirsti lietuviškas mišias pirmadienių vakarais. Daugu-mas parapiečių turi lietuviškas pavardes, bet yra ir svetimų tau-tybių, mišrių vedybų šeimų, to-dėl parapija jau nebesivadina lietuviška. Klebonas kun. K. Bal-čys yra energingas ir pritraukia jaunimą į dvasinę bendruome-nę. Jaunimas užima nykstančių pionierių vietas, ir tokiu būdu parapija nesumažėjo.

Aktyvios ir darbščios organi-zacijos yra Lietuvos vyčių 100-oji kuopa, senesnieji piliečiai, jaunieji vyčiai, skautai. Yra Šv. Rašto ir katekizmo pamokos.

Kaip keičiasi žmonės, keičia-ma ir bažnyčia. Daug pakeitimų matom viduje. Daug kas išimta, kas buvo prieš 50 ar 25 metus. Daug kas ir įdėta, ko pirmieji parapiečiai net nesapnavo, kaip oro šaldytuvai, kilimai ir minkš-ti suolai.

A.Z.A.R.

Amsterdame, N.Y., lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčioje nau-jas bareljefas, sukurtas dail. V. K. Jonyno.

nienei iš Lietuvos atsiųsta natū-ralaus lino mezginių suknelė su tokiu pat švarkeliu. Ją modelia-vo Gema Kreivėnaitė. Ir Lietu-voj yra kuriamos nepaprastai įdomios mados.

Parodos metu tarp modelių iš-ėjimų buvo traukiami visokie laimėjimai. Prie kiekvieno stalo viena laimingoji gavo gėlės, o kita kosmetikos krepšį. Kos-metiką dovanom ir modeliam parūpino Aušra Bagdonavičiūtė, kuri yra Revlon kosmetikos sky-riaus vedėja John Wanamaker krautuvėj Deptford Mall.

Didžiosios mokyklos loterijos laimingieji buvo: M. Bigenienė, laimėjusi likerių krepšį, Pauliko-nis — gintaro papuošalą, E. Pla-vičiūtė — Nenortienės emalio lėkštę, Krakauskai — Vaškio ke-ramiką, D. Jakienė — Viesulo grafiką ir D. Stankutė — Skla-daičio drožinį.

Prie parodos gražaus pasiseki-mo prisidėjo visas tėvų komite-tas: K. Pliuškonis, G. Šnipienė, G. Ugianskienė, V. Sušinskas ir G. Mironas. Jiem talkino A. Kru-šinskas, R. Ugianskis, I. Kaza-kauskienė, G. Kreivėnaitė, O. Kreivėnienė, visų mokinių tėvai ir Lietuvių Namų vadovybė.

-o-

Vinco Krėvės mokykla šių mokslo metų darbą baigė birželio 2. Šiais metais baigiamajame skyrių nebuvo mokinių. Tad ir baigimo iškilmų nesurengta. Buvo nutarta linksmai atšvęsti mokslo metų ir darbo galą, pri-sidedant prie Lietuvių Namų gegužinės birželio 3. Deja, gegu-žinė nepasisekė nei Lietuvių Namam, nei mokyklai. Oras pa-

sitaikė toks nepalankus, kad tik drąsuoliai ryžosi gegužinėn iš-siruosti. O tų drąsulių vis dėlto buvo nemažai! Daugumas prisi-glaudė erdvoj sodo salėj, bet vaikai nebijojo smarkaus lietaus ir smaginosi šlapiame sode.

-o-

Birželio 9 mokiniai jau atosto-gavo, bet mokytojos su vedėju posėdžiavo ir ruošėsi ateinan-tiem mokslo metams. Mokyklos vedėju lieka Stasys Rudys, o mo-kytojai bus šie: kun. K. Saka-lauskas, dr. J. Stiklorius, L. Bal-ten, R. Česonienė, V. Gaver, A. Maciūnienė, M. Sušinskienė, D. Surdėnaitė, J. Viesulienė ir O. Pliuškonienė (lieka mokyti dainavimo). Po kelių metų dar-bo su darželiu iš mokytojavie-mo pasitraukia R. Mironienė ir bent laikinai D. Pliuškonytė. Iš New Jersey išsikelia Genė Ugianskienė, kuri šiais metais ne tik mokytojavo, bet ir dirbo tėvų komitete. Mokykla yra dė-kinga jom už jų darbą ir tikrai jų pasigės. Šiuo tarpu ieškoma dar dviejų mokytojų ir tautinių šokių vadovės. Tikimasi iki mokslo metų pradžios visus šiuos trūkumus pašalinti.

Pereitais mokslo metais mo-kykloj mokėsi apie 40 mokinių. Philadelphiajos apylinkėse turbūt būtų galima rasti antra tiek lietuvių vaikų. Reikia visų lietuvių talkos raginti visus tė-vus siųsti vaikus į lietuvišką mokyklą.

-o-

Tėvų komitetas, užbaigdamas savo kadenciją, paskyrė \$300 mokytojom, važiuojančiom į mo-kytojų studijų savaitę Ken-

nebunkporte liepos 9-15. Studi-jų savaitę dalyvauti užsire-gistravo mokytojos Valdonė Ga-ver, Alė Maciūnienė ir Dana Surdėnaitė.

Šiais metais Vinco Krėvės mo-kykla gavo \$500 paramą iš LB Švietimo Tarybos, kuriai tėvų komitetas yra labai dėkingas. Tai palengvins įvykdyti kai ku-riuos įrengimus ir pataisymus.

Bendrai mokyklai yra maža rūpesčių su patalpomis, nes jas puikioomis sąlygomis duoda Šv. Andriejaus parapija. Klebonas kun. J. Degutis yra nepaprastai palankus mokyklos darbui ir ją visokeriopai remia.

Teresė Gečienė

Jaunimo kongreso darbuoto-jai Koenigsteino miestely, kur įvyks kongreso uždary-mo iškilmės. Iš k. Aurelija Lipšytė, Romas Žaliukas, Jūratė Jurksaitė ir Romana Damijonaitienė.

PHILADELPHIA, PA.

Madų paroda

Su dideliu pasisekimu praėjo gegužės 6 Vinco Krėvės mokyk-los tėvų komiteto ruošta madų paroda.

Tikėjus į Lietuvių Namų didžiąją salę, akį pagavo Gemos Kreivėnaitės sukurto pavasario spalvų ir nuotaikų dekoracijos. Stalus puošė puikios gėlių puokštės, kurias paruošė ir do-vanojo p. Cikotienė su dukra Maryte Bear, šiai progai pado-vanojusia ir visas gėlių vazas. Per visą salės ilgį tiesėsi aukštai pakeltas ir apšviestas takas, ku-rio dėka kiekvienam žiūrovui suteiktas puikus madų matomu-mas. Kavą pilstė ir pyragaičiais vaišino vyriausios mokyklos mo-kinės, vienodai pasipuošusios O. Kreivėnienės siūtomis gelto-nomis prijuostėmis. Krupniku vaišino mokyklos vyresnieji abi-turientai, taip pat vienodai apsi-rengę tamsiomis kelnėmis, bal-tais marškiniais ir juodomis "var-liukėmis". Toks profesionališkas visų smulkmenų apipavidalini-mas suteikė parodai iškilmin-gumo nuotaiką.

Parodą atidarė tėvų komite-to pirmininkas Kęstutis Pliuško-nis, pakviesdamas Jūrą Viesulie-nę ir Onutę Valašinaitę-Levin toliau vesti programą. Jos abi lietuvių ir anglų kalbomis davė trumpą madų apžvalgą ir vaiz-džiai pristatinėjo madas ir mo-delius.

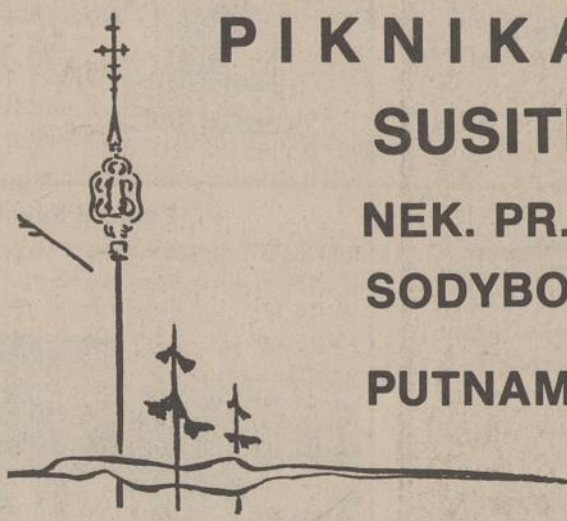
Pirmoj daly buvo vaikų ma-dos. Pirmąją jauniausiąją ir mie-gančią modelę, papuoštą Mari-jos Raugienės megztu kostiumė-liu, pervežė mama Julija Čiko-taitė-Savanov, kuri buvo pasi-puošusi savo pačios siūta sporti-ne eilute. Šios dalies įdomybės tai dviejų lietuvių vaikų pa-saulio profesionalių darbai. Ire-na Nemickienė, newyorkietė, yra "free lance" vaikų madų kū-rėja, o Auksė Budreckienė "Health-tex" vaikų drabužių bendrovei iš kūrėjų piešinių pa-gamina iškarpas, pagal kurias paskui siuvami pardavimui dra-bužiai. Per bent keliolika išėjimų jauniausieji mokyklos mo-kiniai parodė eilę gražių bei pa-

tojų visokiom progom tinkamų drabužių, kuriuos visus "Health-tex" firma padovanojo mode-liuojantiems vaikams. Šioj daly dar žavėjo ponių Raugienės, Antanaitienės, Washofsky, Šnipie-nės ir Karaškiens megzti ir siū-ti vaikams drabužiai. Juos visus modeliavo Alexis Washofsky, Austė ir Vytas Viesulai, Audrė ir Dalia Mironaitės, Gintaras, Si-gutė ir Birutė Šnipai, Rimas Ga-ver, Diana Seer, Kristina Balten ir Andrius Wallace.

Antroj daly matėm eilę žie-mos sporto drabužių, kuriuos at-vežė Langhorne Ski and Sport Shop su savais profesionaliais modeliais. Nors gegužės mėnesį sunku įsijausti į "snieginę" nuo-taiką, publikoj buvę slidinėjimo entuziastai jau iš anksto žinos, kas bus madinga kalnuose atei-nančią žiemą. Šioj daly dar pasi-rodė Danutė Rukšytė, Algis Šal-čiūnas ir Gintaras Sušinskas su M. Raugienės megztais kalnų orui tinkamais megztiniais.

Trečiai daliai įžangą davė Onai Pliuškonienei Anastazijos Tamošaitienės austi tautiniai drabužiai, kuriuos modeliavo dukra Rima Pliuškonytė. Toliauėjo mūsų vietinių gabiųjų lie-tuvaičių siūti ir megzti dra-bužiai, kuriuos modeliavo arba jos pačios, ar jų dukros, ar net dukraitės. Ponios Impolėnienė, Karaškienė, Krušinskienė, Nor-vaišienė ir Washofsky parodė savo pačių gražiai suderintas sukeles ir kostiumėlius. Rasa ir Lisa Kailytės modeliavo mo-čiutės p. Binkienės siūtas suke-les, Danutė Rukšytė ir Jolan-da Česonytė — p. Raugienės mezginius, Regina Krušinskaitė parodė savo mamos Romos Kru-šinskienės jai siūtus kostiumė-lius ir sukeles, o Diana Swoyer vilkėjo tetos Julijos Savanov su-kurtą suknelę. Ypatingą dėmesį patraukė Esteros Washofsky siū-ti ir megzti drabužiai. Kai kurie buvo pritaikyti ne tik sau, bet ir 4 metų dukrytei ir dukros lėlytei.

Paskutiniu parodos išėjimu buvo parodyta Darijai Dragū-

PIKNIKAS — LIETUVIŲ

SUSITIKIMO ŠVENTĖ

NEK. PR. MARIJOS SESERŲ SODYBOJE

PUTNAME — LIEPOS 22 D.

11:00 v. — pamaldos — Kun. J. Steponaitis

12:00 v. — pietūs, pramogos

1:00 v. —p. Inos Nenortienės meno paroda

3:00 v. — "Neringos" 10tos mergaičių stovyklos programa

MALONIAI KVIEČIAME VISUS ATVYKTI Į PUTNAMĄ, CT!

— Kanados Lietuvių Katalikų Centro atstovų suvažiavime naujai išrinkti nariai pirmame posėdy gegužės 29 Prisikėlimo parapijos patalpose pasiskirstė pareigomis: pirm. Vyt. Bireta, I vicepirm. kun. Aug. Simana-vičius, OFM, II vicepirm. dr. Br. Povilaitis, sekr. K. Manglicas, išd. Vyt. Banelis. Taip pat suda-rytos planavimo, informacijos, liturgijos ir jaunimo komisijos. KLK Centras buvo įsteigtas prieš 10 metų. Jis apima Kana-dos lietuvių katalikų parapijas, institucijas ir organizacijas.

— Adelaidėj, Australijoje, bir-želio išvežimai paminėti birže-lio 10 ekumeninėmis pamaldom-is aglikonų Šv. Petro katedroj. Dalyvavo estai, latviai ir lietu-viai. Pamaldose giedojo visų tau-tybių chorai. Prieš pamaldas bendras pabaltiečių vainikas buvo padėtas prie karių pamink-lo. Ceremonijos prie karių pa-minklo buvo filmuojamos kelių televizijos kanalų. Vakariinių ži-nių metu žiūrovai buvo supažin-dinti su pabaltiečių tautų trage-dija.

— Toronto "Gintaro" ansamblio vyresnieji šokėjai ir daini-ninkės sėkmingai atliko progra-mą Ottawos "Native Lands" fes-tivaly birželio 3-4.

— Solisto Rimo Strimačio ir muz. Stasio Gailevičiaus kon-certas Londone rengiamas lie-pos 7 The Horseshoe viešbuty, Londone.

— Į Lietuvių Fondą šiais metais įstojo 103 nariai. Dabar Lietuvių Fondas turi 4621 narį.

— Bronius Kviklys, Draugo redaktorius, atvykęs į Los An-geles su Vilniaus Universiteto sukaktuvine paroda, birželio 20 skaitė paskaitą metiniame Lie-tuvių Žurnalistų S-gos Los An-geles skyriaus susirinkime, kal-bėdamas apie Lietuvos vykdomą rusinimą. Jis plačiai naudojo Lietuvos pogrindžio spaudos šaltinius.

— "National Catholic Regis-ter", Amerikos katalikų savait-raštis, liepos 1 išspausdino in-formaciją apie "Lietuvos K. Baž-nyčios Kronikos Nr. 37", kur dėkojama Amerikos vyskupam, Lietuvos vyčiam ir visiem lietu-viam už pastangas skelbiant maldos dieną pavergtai Lietuvai padėti.

— Pavergtų Tautų demonstra-cija Chicagoj šiais metais įvyks liepos 21, šeštadienį, 10 val. ryto Daley Civic Center Plaza. Ruo-šia Pavergtų Tautų Komitetas.

— Sigitas Krivickas pakeičia Joną Lukoševičių kaip Tiesos ir Moscow News koresponden-tą New Yorke. S. Krivickas, iki šiol buvęs Tėviškės draugi-jos pirmininko pavaduotoju Vil-niujė, į New Yorką su šeima at-vyko birželio 20. J. Lukoševiči-us su žmona iš New Yorko iš-vyko birželio 30.

— Rimas Mališauskas, Sovie-tų Sąjungos pasiuntinybis Wash-ingtonė antrasis sekretorius ir konsulas, birželio 6 išvyko iš Amerikos. Jo vietą perėmė Ed-mundas Juškys, tas pareigas ėjęs prieš Mališauską.

— Kęstutis Miklas, Readex Microprint Corp. gamybos sky-riaus vedėjas, tarnybos reika-lais lankėsi Anglijoj, Vokietijoj, Italijoj ir okupuotoj Lietuvoj. Vilniaus universiteto pakviestas skaitė paskaitas apie mikrografi-ją universitete ir Kauno Poli-technikos Institute.

— Nauji Darbininko skaityto-jai: S. Mancevičius, Worcester, Mass., L. Izbickas, W. Roxbury, Mass., C.P. Kal, Chicago, Ill., B. Navickas, Hartford, Conn., J. Čiuberkis, Cleveland, Ohio. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojam Darbininko prenu-merata pirmiem metams tik 10 dol. Atnaujinant prenumerata visiem 13 dol. metams.

HARTFORD, CONN.

Žiauriųjų įvykių prisiminimas

Anų metų Lietuvos žiaurieji įvykiai buvo prisiminti birželio 10 Švč. Trejybės bažnyčioj klebono kun. Juozo Matučio aukotomis mišiomis, pamokslu ir įspūdingu muz. J. Petkaičio vadovaujamo choro bei dr. I. Alio solo giedojimu.

Altorių simboliškai puošė medžio drožinys — pasvirę kryžiai.

Pamaldų pabaigoj buvo sugiedota giesmė Apsaugok, Aukščiausias. Po bažnytinių apeigų sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai.

Po to minėjimas vyko parapijos salėj. Jį atidarydamas, LB pirm. S. Zabulis pranešė, kad tragiškųjų birželio įvykių prisiminimo pirmoji dalis jau pradėta šį rytą mišiomis 30-ame televizijos kanale Hartforde. Mišias aukojo ir pamokslą, liečiantį deportacijas, pasakė, kun. Albinas Janiūnas, Lawrence apygardos vyčių dvasios vadas.

Vėliau pirmininkas trumpai nusakė išvežtųjų lietuvių kan-

čias ir priminė Romą Kalantą, pasiaukojusį už Lietuvos laisvę. Kleb. kun. J. Matutis sukalbėjo maldą, ir visi susikaupimu pagerbė Lietuvos bei Sibiro kankinius.

Regina Stankaitytė, apsirengusi tautiniais drabužiais, perskaitė miesto burmistro G. Athanson proklamaciją. Burmistrą vizitavo birželio 8 LB pirm. S. Zabulis, R. Stankaitytė ir D. Banevičienė. Vizito metu buvo paprašyta padėti Baliui Gajauskui ir kitiem kaliniam.

S. Zabulio laiškas apie juodojo birželio deportacijas buvo išspausdintas The Hartford Courant laikrašty prieš minėjimą.

Prelegentas dr. Alfonsas Stankaitis suglaustai ir itin jausmingai apibūdino mūsų tautiečių kančias, jas paryškindamas ištraukomis iš Elenos Juciūtės knygos "Pėdos mirties zonoje". Kalbėjo ir burmistras G. Athanson. Paminėjo, kad Amerikoj etninės grupės reiškiasi veržliaja dvasia, kuri teikia jėgų kovoti už savo tikslus ir didžiulius idealus.

M.P.

HARTFORDO BURMISTRAS RAŠO LIETUVIŲ REIKALU

Steponas Zabulis, Hartfordo LB apylinkės pirmininkas, įtaigojo Hartfordo burmistrą George A. Athanson, kad jis parašytų laiškus JAV prezidentui J. Carter ir jo patarėjui dr. Z. Brzezinski pabaltiečių persekiojimo — liūdnojo birželio įvykių prisiminimo proga.

Burmistras G.A. Athanson maloniai sutiko tai padaryti ir atsiuntė S. Zabuliui nuorašą laiško, kurį pasiuntė prezidentui ir jo patarėjui. Su tuo laišku supažindiname ir Darbininko skaitytojus.

-0-

Mr. President:

Lithuania has been under Russian occupation for almost 200 years (1795-1979), except for a brief 22 years of freedom (1918-1940).

During this time, Lithuania has sustained enormous losses at the hands of the occupants. Vast numbers of Lithuanian Prisoners of Conscience have been held in Russian prison camps. Yet tragically, their great sufferings have been largely ignored by the American press.

The lack of support by the West for the struggle for human rights in Lithuania has gone on far too long. The democratic free people of the United States must insist on the implementation of human rights for those oppressed by the Soviet regime.

If the Soviet Union is to take the plight of the Lithuanian Prisoners of Conscience seriously, then protests about

such persecutions must be persistent.

On behalf of the people of Hartford, I strongly urge you to consider the injustices committed against the Lithuanian people and to lend your active and public support to the efforts of the "Coalition to Free Petkus and Gajauskas".

Viktoras Petkus was first arrested in 1947 for his activities in a Roman Catholic youth organization which opposed Lithuanian annexation by the U.S.S.R., and served six years of hard labor. He was again arrested in 1958 for possession of and distribution of religious books, and served seven years in prison. In 1977, he was arrested and charged with anti-Soviet agitation and propaganda; he was sentenced a year later to ten years at hard labor in a Soviet concentration camp and five years of enforced exile from Lithuania. Viktoras Petkus had no family to fight for his release; only the western world can help to free him.

Balys Gajauskas was arrested in 1948, charged and convicted of anti-Soviet agitation and sentenced to twenty-five years in prison. After serving his full sentence, he was again arrested in 1977, and tried a year later for anti-Soviet agitation and propaganda. He was sentenced to ten years of "the most severe prison regime". Balys Gajauskas is in poor health due to his previous imprisonment. If freedom is not secured, it is unlikely

PITTSBURGH, PA.

Praeitais metais Lietuvos vyčių 19 kuopa Seselių Pranciškiečių koplyčioj susirinko ketvirto metų ketvirčio komunikacijai. Visus nustebino jaunas airių kilmės kunigas, pradėdamas mišias gražia lietuviška tarme. Seselei Pranciškai vargonaujant, visi giedojo lietuviškas giesmes. Po pamaldų, nuėjus į vienuo-lyno Lecture Hall vaišes, sužinota, kad nelietuvius kunigas išmoko lietuviškai mišias per dvi savaites. O Pittsburghe yra lietuvių kunigų, kurie nemoka ar nenori lietuviškų mišių. Čia yra geras pavyzdys ir lietuvių tėvų vaikams, kurie nekalba ar nenori kalbėti lietuviškai.

Po vaišių įvyko vyčių susirinkimas. Nutarė daug gerų dalykų. Suplanavo kalėdinę popietę, kuri įvyko Pranciškiečių akademijoj. Buvo tikrai karališka ir lietuviška, nes jai vadovavo jaunas, bet patyręs ir gabus vytis David Wenslovas. Jis yra lietuvių įstaigos vedėjas; labai gražiai ir nuoširdžiai patarnauja mirties ir liūdėsio ištiktom šeimom.

-0-

Pernai Pittsburgho katalikų laikraštį buvo paskelbta, kad Pittsburgho diecezijoj yra tik viena lietuviška parapija (vyskupas lietuviškomis laiko tik tas parapijas, kuriose yra lietuviškos pamaldos). O dar ne taip seniai čia buvo septynios lietuviškos parapijos. Bet dabar ir toj vienoj lietuviškoj parapijoj vaizdas labai liūdnas. Nėra jokio veikimo. Nėra vargonininko nei altoriaus patarnautojų. Sekmadieniais į lietuviškas mišias susirenka kelios dešimtys parapiečių. Draugijos, kiek jų dar yra, gyvuoja silpnai. Lietuvos vyčių kuopa ir Motinų klubas šaukia susirinkimus ir remia parapiją. Katalikų Susivienijimo 158 kuopa, kad ir garsinama per radiją, naujų narių negauna, o vyresni vienas po kito keliauja į amžinybę. Jau daug metų ji nebešaukia susirinkimų. Pirmą mėnesio sekmadienį finansų sekretorius nueina į mokyklos svetainę, kur kai kurie nariai užsimoka duokles, o iš kitų jis iš-

that he will be able to survive his current sentence.

Viktoras Petkus and Balys Gajauskas symbolize the struggle of the Lithuanian nation — a struggle for basic human rights. Until these and countless other Prisoners of Conscience are released and allowed to emigrate safely to the free West, the inherent dignity and worth of the Lithuanian people will continue to be denied.

Very truly yours,

George A. Athanson
Mayor

renka jas kaip galėdamas. Į seimus delegatai nerenkami.

-0-

ALKF skyrė praeity veikė prie kiekvienos lietuviškos parapijos. Visi skyrė buvo sudarę apskritį. Vėliau, parapijom mažėjant ir vyresniame veikėjam iškeliaujant į amžinybę, paliko veikti tik apskritys ir eilė metų gerai gyvavo, iš parengimų turėjo išdą, kuris rėmė katalikišką ir lietuvišką veiklą. Maždaug prieš 15 metų perėmęs pirmininko pareigas, dabartinis Federacijos pirm. (Federacijos jau nėra) sušaukė kelis susirinkimus. Po to per 10 su viršum metų, nors buvo narių prašomas bei raginamas šaukti susirinkimą, nemalonėjo nei susirinkimo šaukti, nei atsisakyti iš pirmininkystės.

Kadangi Lietuvos vyčių organizacija yra Federacijos narė, tai viename susirinkime buvo iškeltas klausimas, kad reikia sutvarkyti Federacijos išdą. Susirinkime dalyvavęs vyčių dvasios vadas klebonas kun. W. Karaveckas pranešė, kad Federacijos išdą jau nėra — jis išdalintas. Šv. Kazimiero parapija gavo apie 25 dol., o kas gavo ar kas dalino kitus 100 dol. su viršum, tai lig šiol dar niekas nežino.

Tai tokios negarbingos mirties sulaukė po 50 m. su viršum Federacijos nariai. Veikė, važinėjo po seimus, kongresus ir kitur. Labai gaila, kad taip turėjom mirti.

-0-

Paskutinė didelė ir liūdna staigmena Pittsburgho lietuviams yra ta, kad vyskupas nori parduoti (ir parduos) buvusią Šv. Kazimiero mokyklą su svetainėmis. Tada nė likusios draugijos neturės kur susirinkimų šaukti. Per paskutinius dešimt ar daugiau metų ir Vasario 16-oji buvo minima Šv. Kazimiero svetainėse. Tai ką dabar darysim?

S.B.

Baisiųjų trėmimų minėjimas

Mūsų abi aktyvios lietuviškosios radijo programos (Povilo Dargio ir Vytauto Juciaus) kasmet birželio mėnesį skiria daug laiko baisiesiems birželio trėmimams paminėti.

Vytautas Jucius šiemet birželio 17 šiai liūdnai sukačiai skyrė visą savo programą. Pagrindinė kalbėtoja jis pakvietė seselę Josephinę, pranciškiečių, čia jau kitomis progomis kalbėjusią.

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS

Už priėmamus mokesčius pasiūlo moderniškus apdraudos planus.

Susiv. savo nariams moka dividendus ir teikia pirmenybes prašant — gavimui mirtiečių.

Norį įsirašyti kreipkitės į SUSIV. CENTRĄ, P.O. Box 32 (71-73 So. Washington St.), Wilkes Barre, Pa. 18703; o Didžiojo New Yorko rajono lietuviai kreipkitės į organizatorių Susiv. direktorių BRONIŲ BOBELĮ, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421, tel. MI 7-6637.

Mirė Aleksandras Mariūnas

Vokietijoj birželio 14 staiga mirė Aleksandras Mariūnas, grįžęs iš kelionės į savo namus Assmannshausen, prie Reino. Tačiau jo pagrindinė gyvenvietė buvo Kelsterbach, netoli nuo Frankfurto miesto.

Aleksandras Mariūnas buvo gimęs 1903 birželio 3 Devynakiuose, Tauragės apskrity. Jo tėvas vadinosi Meyer. Tą pačią pavardę paveldėjo ir Aleksandras. Bet 1936, būdamas Lietuvos aviacijos kapitonas, jis savo pavardę pakeitė į Mariūną. Lietuvos aviacijoj tarnavo iki bolševikinės okupacijos, o tada repatriavo į Vokietiją, įstojo į jos kariuomenę-aviaciją, kur išstarnavo majoro laipsnį. Karo pabaigoj, vairuodamas lėktuvą, buvo sužeistas, sužalota dešinioji ranka, kurios neveikė visą gyvenimą. Po karo kurį laiką gyveno Hanau mieste. Čia buvo palaidota viena jo dukrelė. Su to miesto kapinėmis taip arti-

Seselė, žinoma kaip atsidėjusi visuomenininkė, yra čia gimusi ir Lietuvos nemačiusi, bet kalba laisvai ir taisyklingai lietuviškai. Šia proga ji pasakė dvi kalbas: lietuviškai ir angliškai.

"Brutaliausiu XX-ojo amžiaus agresijos aktu Sovietų Sąjunga, niekšiskai sulaužiusi visas draugiškumo ir nepuolimo sutartis, 1940 okupavo Lietuvą. Kad palaikytų tautos pasipriešinimą, ji vykdė baisiausius trėmimus. Trėmimai buvo tęsiami, kai Lietuva buvo okupuota antrą kartą. Sovietų kalėjimai ir vergų stovyklos pilni lietuvių. Bet jie ir ten vis dar ryžtasi išsaugoti savo kultūrą ir tikėjimą. Jų nepalaužia net ir nepakeliama priešpau- da ir įkyri propaganda; jie tebėra ištikimi savo tautai ir Bažnyčiai. Mes esam jų viltys. Tad milijonų mirusiųjų ir dar pavergtųjų vardu apeliuokim į pasaulio sąžinę, kad jie neliktų užmiršti ir apleisti. Tegu nekaltųjų kraujas ir kentėjimai nuolat įspėja laisvąjį pasaulį, kad reikia budėti ir atsispirti komunizmo veidmainystei."

Kalbėtoja prisiminė mirusį Kauno vyskupą Juozapą Labuką.

Vyt. Jucius gražiai padėkojo seselei Josephinei už abi taip kruopščiai paruoštas ir atliktas kalbas ir pats toliau tęsė tai dienai skirtą programą.

B.R.

mai susirišo, kad 1967 čia palaidojo savo žmoną, o 1979 birželio 20 buvo palaidotas tame pačiame kape ir jis pats.

Laidojimo apeigas atliko kun. Bronius Liubinas, dalyvaujant A. Mariūno artimam bičiuliui tėvui Alfonsui Bernatoniui ir kun. Vaclovui Šarkai. Laidotuvėse dalyvavo dvi jo dukros — dr. Rimma, gyvenanti Vokietijoj, ir Dana Melinauskienė, atvykusi iš JAV-bių. Trečioji dukra laidotuvių dieną sirgo. Dalyvavo taip pat dar būrelis kitų giminių ir pažįstamų. Vokietijos LB valdyba padėjo puokštę gėlių ant karsto.

Aleksandras Mariūnas įeis į Vokietijos lietuvių istoriją, nes su jo pavarde yra ypatingai artimai susijęs Vasario 16 gimnazijos nuosavybės įsigijimas ir jos klasių namų statyba. Jis buvo ne tik artimas tėvo A. Bernatonio bičiulis, bet taip pat jo patarėjas ir bendradarbis tada, kai buvo perkama gimnazijai Rennhofo pilis. A. Mariūnas asmeniškai buvo atsakingas už pirmąjį namų remontą, t.y. už pilies pritaikymą gimnazijos ir bendrabučio reikalui. Antrą kartą vėl jis įsijungė į LB veiklą tada, kai buvo statomi namai klasėm. Grynai Mariūno iniciatyva buvo pakeisti planai ta prasme, kad prie klasių pastatų buvo prijungta eilė butų, kuriuose ir dabar gyvena gimnazijos direktorius bei eilė jos tarnautojų.

Kad galėtų vadovauti statybai, A. Mariūnas 1962 kandidatavo ir buvo išrinktas į LB tarybą, o tarybos buvo išrinktas į valdybą ir čia tapo jos reikalų vedėju. Tose pareigose jis išbuvo nuo 1962 rugsėjo 9 iki 1965 birželio 16. Pastatius gimnazijos namus, A. Mariūnas nesutiko su naująja Vokietijos LB valdyba, nes nebuvo išrinktas įdinininku. Tuo būdu prisidėjo tragiškasis jo veiklos epizodas. Jis išstojo iš valdybos, o vėliau garbės teismo buvo net pašalintas iš Lietuvių Bendruomenės. Tačiau su eile LB veikėjų A. Mariūnas palaikė glaudų ryšį iki savo gyvenimo pabaigos.

G.Ž.

—Nauji Darbininko skaitytojai: M. Bagdon, Plainville, Mass., A. Dubauskas, Cambridge, Mass., S. Goštautas, Westwood, Mass., A. Neviera, Braintree, Mass., V. Beržinskas, Boston, Mass. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 10 dol. Atnaujinant visiem 13 dol. metam.

American-Lithuanian widow would like to meet an educated Lithuanian widower or bachelor in his sixties. Write to: Spauda, 10 John St., Waterbury, Conn. 06708.

1979 VISIT LITHUANIA, MUNICH & ROME 1979

(Audience with Pope John Paul II. Group to be specifically mentioned by the Holy Father. Audience arranged courtesy of Lithuanian College, Rome. Accommodations in Rome at Villa Lithuania)

TOUR NO.	DEPART N.YORK	RETURN N.YORK	CITIES/NIGHTS	TOTAL INCL. AIR FARE
304	August 15	August 29	Vilnius 5, Moscow 2 Munich 2, Rome 4	\$1430
305	Sept. 19	Sept. 28	Vilnius 5, Moscow 2 Helsinki 1	\$895

Cost per person, double occupancy; add \$3 US departure tax; tour director will accompany tours with minimum 30 participants

Reservations/Information:
UNION TOURS, INC.
6 East 36th Street
New York, N.Y. 10016

SAS

SCANDINAVIAN AIRLINES

Jerry Zaborowski
Tour Manager

Yes, I am interested in yourdeparture

Name

Address, City, Zip

Phone No.

LIETUVIŲ TAUPOMOJI IR SKOLINAMOJI ĮSTAIGA

SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

24 Davis Ave., Kearny, New Jersey 07032

Telef. 991-0001, 991-7260

55 veikimo metai (1924-1979) — SAVI, PAS SAVUOSIUS!

TURTAS (ASSETS) \$15,000,000.00

Taupymo indėliai apdrausti iki \$40,000.00
Federal Savings and Loan Insurance Corp., Washington, D.C.

● Mokami aukšti, įstatymų leidžiami dividendai.

5 1/4% Indėlams be termino	6 1/2% Taupymo Lakštams nuo \$2,500.00 2 metams
7 1/2% Lakštams nuo \$4,000.00 4 metams	7 3/4% Lakštams nuo \$4,000.00 6 metams
8 % Lakštams nuo \$4,000.00 8 metams	

Lietuvių vadovaujamos finansinės įstaigos Schuyler Savings and Loan Association, Kearny, N.J., pastatas

Netermininiams indėlams dividendai mokami nuo įdėjimo ligi išėmimo dienos.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais-ketvirtadieniais nuo 9 v.r. iki 3 v. popiet, penktadienį nuo 9 v.r. iki 6 v.v., šeštadienį nuo 9 v.r. iki 1 v. popiet. AUTOMOBILIAM LANCELIS VEIKIA: pirmadienį-ketvirtadienį nuo 3 v. p.p. iki 6 v.v. ir reguliariomis darbo valandomis.

MIRĖ KUN. JUOZAS VENCKUS, SJ

Birželio 30, šeštadienį, 4 v.r. mirė kun. Juozas Venckus, SJ, kuris buvo atvykęs iš Los Angeles vasarai pakeisti atostogaujančius Apreiškimo parapijos kunigus. Prieš kurį laiką jį buvo ištikęs stiprus širdies priepuolis, nuo kurio nebeatsigavo.

Laidotuvių pamaldos buvo liepos 3 Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Laidoti išvežtas į Chicagą.

-o-

Kun. Juozas Venckus buvo gimęs 1897 sausio 16 Upytėnų kaime, Veiviržėnų valsčiuje, Kretingos apskrityje. Prieš I-į pasaulinį karą mokėsi Telšių gimnazijoje ir Voronežo gimnazijoje 1916-1918, kurią baigė aukso medaliu.

Istojes į jėzuitų ordiną, studijavo užsienyje, kunigu įšventintas 1927 Koelne, Vokietijoje. Grįžęs į Lietuvą, Vytauto Didžiojo universitete dar studijavo biologiją ir ją baigė. Teologijos ir gamtos mokslus gilinio Liuvėne, Belgijoje. Miuncheno universitete Vokietijoje išklaušė medicinos mokslų kursą.

Jėzuitų gimnazijoje Kaune buvo mokytojas ir inspektorius, daug kur moksleiviams vedė kolektyvus, buvo atudentų ateitininkų kapelionu Kaune.

Į Ameriką atvyko 1946 ir iki 1949 profesoriavo jėzuitų universitete Scranton, Pa., dėstė bakteriologiją. Nuo 1949 iki 1952 profesoriavo Georgetown universitete Washingtone. Nuo 1952 pakviestas profesoriauti į jėzuitų universitetą Montevideo, Urugvajuje.

Pasitraukęs iš mokslinio profesoriaus darbo, išėjęs pensijon, daugiausia buvo jėzuitų vienuolynuose, dirbo įvairiose lietuvių parapijose. Paskutiniu laiku buvo Šv. Kazimi ero lietuvių parapijoje Los Angeles, Calif., iš kur ir atvyko į Brooklyną.

Daug rašė moksliniais klausimais įvairioje periodikoje ir moksliniuose žurnaluose, Aidų žurnale rašė apie vaikų paralyžių. Daugiausia rašė apie biologiją. 1954 išspausdino Komunizmo pagrindai.

Kun. Juozas Venckus, SJ

Daug lietuviškų plokštelių turi Darbininko administraciją. Skambink 827-1351 ir prašyk, kad plokšteles atsiųstų į namus.

DR. JONAS A. ŽUKAS VADOVAUJA PROFESIONALŲ KURSAM

Californijos universitetas Los Angeles mieste kartkarčiais rengia kursų profesionalams, kurie nori pasitobulinti savo darbų srityse. Liepos 30 — rugpjūčio 3 savaitės kursai skiriami inžinieriam, matematikam ir mokslininkam, kurie domisi šio meto aktualiomis ir praktiškais fizikos problemomis ("Impact Dynamics"). Jų programai sudaryti ir kursams vadovauti universitetas pakvietė dr. Joną A. Žuką, žinomo newyorkiško muziko Jono ir Elenos Žukų sūnų. Iš numatytų devynių paskaitų J. Žukas skaitys penkias, o likusias — jo pakviesti kiti keturi mokslininkai specialistai. Jis taip pat vadovaus baigiamosioms kursų diskusijoms.

Neįprasti kursai, todėl nemažas ir mokestis už juos — 500 dol.

Californijos universitetas, pristatydami šių kursų koordinatorių ir svarbiausių paskaitininką, pažymi:

Dr. Jonas A. Žukas vadovauja grupei mokslininkų ir inžinierių, dirbančių Amerikos armijos tyrimų laboratorijoje, Aberdeen Proving Ground, Mary-

Pavergtų Tautų Savaitės 20 metų sukaktis bus paminėta liepos 18, trečiadienį, 11 val. prieš pietus State House Doric Hall patalpose. Minėjime dalyvaus ir buvęs Speaker of the House John J. McCormack. Ši minėjimą rengia pabaltiečiai ir ukrainiečiai drauge. Rengėjai prašo visų surasti laiko ir dalyvauti minėjime, kur bus keliamas pavergtų tautų klausimas. Būty gėda, jei susirinktų tik mažas būrelis.

Autobusas į tradicinę lietuvių susitikimo šventę-pikniką N. Pr. Marijos seserų sodyboje, Putnam, Conn., išvyks liepos 22, sekmadienį, 8:30 val. ryto nuo So. Bostono Lietuvių Piliečių Dr-jos namo. Iš pikniko grįš

Dr. Jonas A. Žukas

land. Jis yra profesorius Baltimorės ir Delawaro universitetuose, gavęs eilę atžymėjimų už nepaprastus įnašus įvairiose fizikos tyrimų srityse, skaitęs paskaitų ir paskelbęs straipsnių iš savo tyrinėjimų ir yra atitinkamų šio krašto bei tarptautinių organizacijų mokslinis patarėjas.

NAUJAUSIOS PLOKŠTELĖS

Kur bėga Šešupė. Išleido "Skudutis" V. Vokietijoje. 10 dainų ir 8 giesmes įdainavo ir įgiedoję muzikos meno darbuotojų būrelis. Solistai: R. Daunoras, V. Hermanaitė, B. Gailiūtė-Spies, K. Senkus, V. Hermanienė. Kaina supersiuntimu 9 dol.

Penktoji lietuvių dainų šventė. Dviejose plokštelėse užrašytas 1978 Toronte įvykusios šventės repertuaras. Dainuoja jungtinis ir kiti chorai su orkestro ir pianino palyda. Su persiuntimu abi plokštelės tik 15 dol.

Nerija, Clevelando mergaičių įdainuota 14 lietuviškų dainų. 7 dol.

Jūros paslaptys, lietuviškos lengvos muzikos rinkinys iš Lietuvos. 12 įdainuotų dainų. 7 dol.

Touring Lithuania. 10 lietuviškų dainų. 6 dol.

Kur tas šaltinėlis? 27 lietuviškos dainos dviejose plokštelėse. Duetas įdainavo Edmundas Kuodis ir Jonas Girijotas. Išleido prof. J. J. Stukas. Kaina su persiuntimu 15 dol.

Dievui ir tėvynei, Lietuvių tautinio meno ansamblis Čiurlionis gieda lietuviškas komp. A. Mikulskio mišias bei giesmes su kanklių orkestro palyda. 8.00.

VASARVIETĖ ASBURY PARK

Pagal paskutinius New Jersey valstijos reikalavimus pagrindiniai atremontuotame name kambarius išnuomojame vasarotojams, taip pat pensininkams. Čia gražiamie pajūrio miestelyje, lietuviškoje atmosferoje už prieinamą kainą siūlome apsigyventi nuolatiniams. Laukiame visų.

Ona ir Petras Laniai
515 4th Ave., Asbury Park, N.J. 07712
Telef. 201 776-9783

6 val. vak. Autobusas patogus ir vėsiamas. Kelionė į Putnamą ir atgal tik 8 dol. Autobuse vietas užsisakykite iš anksto pas Stanley K. Griganavičių, tel. 268-5351. Vietų skaičius ribotas. Praėjusiais metais pavėlavę vietų nebegavo.

Balfo-Bendrojo Amerikos Lietuvių Fondo — 35 metų veiklos sukaktis Bostone bus minima spalio 28 Lietuvių Piliečių Dr-jos salėje So. Bostone. Balfas yra atlikęs didelį darbą, pradedant nuo antrojo pasaulinio karo. Jis tą šalpos kilnų darbą atlieka ir dabar. Jei kelios dešimtys tūkstančių lietuvių po to karo atvyko į Ameriką, tai didelė dalimi dėka Balfo organizacijos. Balfas rūpinosi ir sudarinėjo sutartis, kad kuo daugiau lietuvių galėtų atvažiuoti į Ameriką. Šiuo metu dar tūkstančiai lietuvių kenčia Sibire ir kitur. Jiem reikalinga pagalba. Balfas pagal sąlygas stengiasi jiems padėti. Balfo centro valdyba yra paruošusi specialius ženklelius stambesniems aukotojams. Aktyviems valdybų nariams yra paruošti specialūs diplomai. Pagal Balfo sąrašus Bostono ir apylinkių lietuviams ženkleliai ir diplomai bus įteikti spalio 28 suaktuviniame rengime. Balfo Bostono skyriaus valdyba: pirm. Antanas Andriulionis, ižd. buv. kleb. kun. Antanas Baltrušius ir sekr. Kazys Šimėnas šiuo reikalu posėdžiavo ir rengiasi šią suaktį kuo prasmingiau atžymėti. Kiek vėliau bus šaukiamas platesnis visų lietuviškų organizacijų Bostone atstovų pasitarimas. Tada bus sudarytas galutinis šio minėjimo planas.

Bostono parengimų kalendorius

Pavergtų Tautų Savaitės minėjimas liepos 18, trečiadienį, 11 val. State House patalpose.

Minkų radijo valandos gegužinė Romuvos parke Brocktone įvyks rugpjūčio 12.

Tautos šventės minėjimas, rengiamas Martyno Jankaus šaulių kuopos, Brocktone įvyks rugsėjo 9.

Tautos šventės minėjimas Lietuvių Piliečių Dr-jos salėje So. Bostone įvyks rugsėjo 16.

Stepono Dariaus legionierių posto moterų pagelbininkų banketas įvyks rugsėjo 30.

Balfo Bostono skyriaus 35 metų sukakties minėjimas įvyks spalio 28 So. Bostono Lietuvių Piliečių Dr-jos salėje.

Laisvės Varpas rudens koncertas Lietuvių Piliečių Dr-jos salėje So. Bostone įvyks spalio 7.

Tautinių šokių sambūrio šokių vakaras Lietuvių Piliečių Klube So. Bostone įvyks spalio 13.

Dr. Vytenio Vasyliūno vargonų koncertas įvyks lapkričio 11.

Lietuvos kariuomenės sukakties minėjimas įvyks lapkričio 18.

LA. SVĖS VARPAS Sekmadieniais 11:30-12:00 val. 1430 banga iš WWEL 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET Vedėjas Petras Viščinis 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209 BOSTON, MASS. — WNSR 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

Paminėjo auksinį jubiliejų

Petras J. ir Marytė (Budriūtė) Šlapikai birželio 9 paminėjo savo 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

Mišios buvo aukojamos Pranciškonų koplyčioj 10 val. ryto.

Vaikų surengta vakarienė buvo 6 val. vak. Le Dome restorane. Dalyvavo jubiliečiai, vaikai, giminės ir draugai.

Petras ir Marytė Šlapikai yra ilgamečiai Darbininko skaitytojai ir rėmėjai.

Savo veiklą lietuvių tautai ir Bažnyčiai jie pradėjo 1924.

1924 sausio 20 jie suorganizavo Maspetho Lietuvos vyčių 110, kuopą išaugino ją per trejus metus iki 125 narių ir pakėlė išdą iki \$820. Kuopa tai pat turėjo stiprią sporto grupę.

Šlapikai daug darbo ir finansų įdėjo į Maspetho lietuvių parapiją. 1934, kai kun. J. Balkūnas buvo paskirtas klebonu, jie su savo komitetu surengė didžiausią pagerbimo vakarienę, kurioj dalyvavo per 880 žmonių.

1956 spalio 12-14 Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos kongrese Bostone, Mass., jie gavo pažymėjimo lapą, kaip uolūs Federacijos nariai, daug

Petras ir Marytė Šlapikai

pasidarbavę Federacijai ir lietuvių išeivijai Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

1954-62 Maspetho naujos bažnyčios statybos reikalams šeima aukėjo \$2,323.60 ir katalikų gimnazijom \$384.

Sukaktuvininkų šeimą sudaro dvi dukros, du sūnūs ir keturios anūkėlės.

Visi vakarieniės dalyviai palinkėjo jubiliatams ilgiausių metų ir geros sveikatos.

Kazimieras Budrys

PETRUI IR IGNUI VASILIAUSKAMS,

mirus Lietuvoje jų tėveliui, reiškiamė giliausią užuojautą

Sofija ir Stasys Vaškiai
Bronė ir Albinas Verbylai

Mielajam tremtinių geradariui

A.A.

KUN. JUOZUI ČEKAVIČIUI

iškeliavus amžinybėn, gilią užuojautą reiškiu jo seseriai p. Šeputienei ir kitiems giminėms bei artimiesiems ir kartu liūdžiu.

Ignas Kazlauskas

A.A.

KAZIMIERO BARAUSKO

pirmos mirties metinės bus liepos 2. Šią liūdną sukaktį minint, bus aukojamos mišios pranciškonų koplyčioje Brooklyn, pas marjionus Chicagoje, Nekalto Prasidėjimo seselių vienuolyne Putname, amžinajame mieste Romoje ir brangioje tėvynėje Lietuvoje — Aušros Vartuose. Liepos 7, šeštadienį, 9 v.r. mišios an egzėkvijomis bus Apreiškimo parapijos bažnyčioje Brooklyn. Po pamaldų paminklo šventinimas Cypress Hills kapinėse.

Draugai ir pažįstami prašomi prisiminti mūsų brangų vyrą, tėvelį ir senelį savo maldose.

Liūdinti šeima

"Amber Holidays"

1979 M. EKSORSIJOS Į LIETUVĄ iš Bostono/New Yorko

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Rugsėjo 19 — \$829.00 (vienos savaitės)
Rugsėjo 26 — \$829.00 (vienos savaitės)
Spalio 10 — \$829.00 (vienos savaitės)
Gruodžio 19 — \$1045.00 (dviejų savaitėjų)

VISOS GRUPĖS aplankys KAUNĄ IR TRAKUS, bus lydimos vadovų. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokestiu.

GRUPĖSE VIETŲ SKAICIUS RIBOTAS — PATARTINA REGISTRUOTIS KUO ANKSCIAU.

Trans-Atlantic Travel Service, Inc.

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Ma. 02127, Tel. (617) 268-8764

Trans-Atlantic Travel Service, Inc., vidaus ir užsienio kelionių agentūra, jau nuo 1960 metų SEKMINGAI organizuoja visą eilę ekskursijų į LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Istaigai vadovauja: ALDONA ADOMONIS IR ALBINA RUDŽIŪNAS.

Prices are based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.

VITAS TRAVEL SERVICE

94-10 JAMAICA AVENUE

WOODHAVEN, N.Y. 11421

(212) 847-5522

1979 M. EKSORSIJOS Į LIETUVĄ

VIENOS SAVAITĖS:	IS Bostono ar New Yorko	IS Chicago
Gegužės 14 ir 21 d.	\$850.00	\$980.00
Birželio 11 d. — išparduota		
Liepos 9, BIRŽELIO 18	\$875.00	\$1010.00
Rugs. 20, Rugs. 3 ir 10	\$875.00	\$1010.00
Rugs. 17	\$850.00	\$980.00

1 naktis Maskvoje, 5 naktys Vilniuje; 1 naktis Maskvoje

DVEJŲ SAVAITIŲ:

Birželio 25, Liepos 16.		
Rugpjūčio 6	\$1200.00	\$1330.00
2 naktys Maskvoj, 5 naktys Vilniuje, 3 naktys Rygoje, 3 naktys Leningrade, 2 naktys Helsinke		

Liepos 2	\$1375.00	\$1500.00
2 naktys Maskvoj, 5 naktys Vilniuje, 1 naktis Maskvoje, 5 naktys Romoje		

Liepos 23	\$1400.00	\$1530.00
2 naktys Maskvoj, 5 naktys Vilniuje, 1 naktis Maskvoje, 2 naktys Lucerne, 2 naktys Mūniche, 1 naktis Baden-Baden, 1 naktis Zūriche		

Rugpjūčio 14	\$1375.00	\$1500.00
1 naktis Maskvoje, 5 naktys Vilniuje, 1 naktis Maskvoje, 6 naktys Paryžiuje		

Visas grupes lydės patyrę vadovai. Įskaitoma ekskursijos į Kauną ir Trakus, ir vizų mokestiai. Kainos asmeniui, dviese kambaryje (are subject to changes and/or government approval). Vienam kambaryje 1 savaitė reikis primokėti \$100.00; 2 savaitėms — \$175.00.

Kainos apskaičiuotos 30-čiai ar daugiau keleivių.

DARBININKAS

NEW YORK

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spaustuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Pavergtų Tautų Savaitė šiemet bus minima liepos 15-22. New Yorke minėjimas vyks liepos 15. 9 val. ryto renkamsi prie 59th St. ir 5th Avenue. Po to vyksta organizuotai į Šv. Patriko katedrą. Mišios katedroje 10 val. Po mišių paradas į Central Park Mall (Band Shell prie 72nd St.). Ten vyks oficialių asmenų pareiškimai ir įvairių tautinių grupių meninė programa. Visus kviečia pavergtų tautų komitetas.

Pavergtų tautų savaitė baigiamą liepos 22 prie Laisvės statulos. Išskilmės prasidės 1 v. Rengia Pavergtų Tautų draugai — amerikiečiai.

Anelė Vitkauskienė, gyv. Brooklyne, 85 m. amžiaus, mirė liepos 2. Palaidota iš Apreiškimo bažnyčios liepos 5 Cypress kapinėse. Nuliūdime paliko sūnų Bronislovą ir dukrą Sofiją Ševelskienę su šeimom. Taip pat liko anūkai, proanūkai ir kiti giminės. Laidotuvėmis rūpinosi Shalins įstaiga Woodhavene.

Pranciškonų spaustuvėje atspausdinta nauja knyga — Merkeliš Giedraitis, apysaka iš žinomo Žemaičių vyskupo gyvenimo. Jos autorius Stasys Maziliauskas. Knyga turi 215 puslapių.

Už a.a. Balio Gedeikos vėl mirties metinių proga mišios pranciškonų koplyčioje aukotos birželio 30. Dalyvavo šeima ir artimieji.

Bridges, naujas Amerikos Lietuvių Bendruomenės biuletenio numeris, atspausdintas pranciškonų spaustuvėje. Jis jau siuntinėjamas skaitytojams.

Skulptorius Vytautas Kašuba sukūrė medalį, skirtą Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai paminėti. Medalį leidžia Akademiniis Skautų Sąjūdis, Filisterių Skautų Sąjungos Los Angeles skyrius. Bus išleistas jau ši rudė.

Sofija Čerkeliūnienė, Kėstučio Čerkeliūno motina, mirė Kaune gegužės 19. Ji buvo dantų gydytoja, pasižymėjo plačia labdara, dantis gydė daugeliui Kauno kunigų ir seselių vienuolių. Paskutiniu metu gyveno pas savo dukterį Kaune, kur ir mirė, sulaukusi gražios senatvės. Mišios už jos vėlė bus liepos 8, sekmadienį, 11 v. pranciškonų vienuolyno koplyčioje. Visi jos artimieji, bičiuliai ir ją pažinę prašom dalyvauti mišiose.

Muzikės Nėjolės Ulėnienės piano mokinių koncertas buvo birželio 16 Dix Hills, L.I. Mokinii buvo įvairaus amžiaus. Buvo ir dar pradedančių, taip pat ir gerokai pažengusių, kurie pajėgia gerai paskambinti Chopiną, Mozartą, Beethoveną. Taip pat programoje grojo ir savo sukurtas kompozicijas. Mokiniai buvo gerai pasiruošę ir skambino su gražiu palietimu ir įsijautimu. Taip pat paskambino ir daug duetų, kurie pajaurino programą.

Jonas Ulėnas šį pavasarį gavo inžinerijos daktaro laipsnį. Daktarato proga ir vardinių proga birželio 30 jų namuose Dix Hills, L.I., buvo surengtos gražios vaišės, kuriose dalyvavo svečiai iš Philadelphia, Conn. įvairių vietovių ir iš New Yorko. Buvo pakviesta nemaža dailininkų ir muzikų.

Kun. Antanui Kardui, kuris šiais metais mini savo kunigystės 40 metų sukaktį ir kuris dabar dirba amerikiečių parapijoje Manhattane, birželio 24 parapijos klebonas ir parapičiai surengė gražų minėjimą. Padėkos mišias aukėjo pats jubilias, specialų priėmimą surengė parapija. Kun. A. Kardas Vilkaviškio kunigų seminariją baigė 1939. Birželio 11 buvo išventintas į kunigus. Lietuvoje vikaravo keliose parapijose, paskui dirbo lietuvių stovyklose Vokietijoje. 1949 išvyko į Čilę, o iš ten persikėlė į JAV. Pradžioje buvo Grand Rapids vyskupijoje, o dabar daug metų dirba New Yorko arkivyskupijoje.

Alfonas Koncė, kuris žiemą buvo susilaužęs klubo kaulus ir kuris ilgai gulėjo ligoninėje, jau yra tiek pasveikęs, kad vėl dirba V. Gerulaičio įstaigoje ir tvarko namų pardavimo bei išnuomojimo reikalus. Įstaigos bendradarbiai jam birželio 22 surengė sutiktuvės.

Darbininko administracijoje galima gauti lietuviškų knygų, plokštelių, drožinių ir gintaro. Skambinti 827-1351.

GRAŽUS PRISIMINIMAS

Birželio 3 pranciškonų vienuolyno koplyčioje buvo mišios už Vytauto Didžiojo Universiteto Medicinos fakulteto 1939 metų laidą — už mirusius tos laidos absolventus ir profesorius. Mišias aukėjo Tėv. Paulius Baltakis, Tėv. Pranciškus Giedgaudas, Tėv. Petras Baniūnas. Ant altoriaus buvo padėta tos laidos vinjetė, kuri visiem priminė, kiek jau daug mirusių. Po pamaldų buvo pietūs Westfal restorane Richmond Hill, prie Atlantic Ave. Iš profesūros dalyvavo p. Birutienė ir keletais metais baigusių mediciną.

Organizuojamas autobusas į seselių pikniką Putnam, Conn., liepos 22. Autobusas išeina sekmadienį 6:30 val. ryto nuo pranciškonų vienuolyno (Kultūros Židinio), 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207 — 7 val. sustoja prie Shalins Funeral Home, 84-02 Jamaica Ave., Woodhavene. Kelionė asmeniui 17 dol., įskaitant ir įėjimą į pikniką. Registruotis Darbininko administracijoje — tel. 827-1351 arba pas M. Šalinskię — tel. 296-2244. Gautas modernus ir patogus kelionei autobusas. Dėl benzino trūkumo negali vykti automobiliais raginami pasinaudoti ekskursijos autobusu. Atsiradus didesniai keleivių skaičiui, bus išnuomoti du autobusai.

Į lietuvių dieną Lakewood, Pa., rengiamas autobusas. Rengia Lietuvos vyčių 110 kuopa. Šiomet toji diena bus rugpjūčio 12. Išvykstama 8 v. r. Kaina — 12.50 dol. Registruotis pas Joną Adomėną; darbo metu — 697-7257, namuose — 497-5212.

Kun. Feliksas Jokūbauskas, atvykęs iš San Paulo, Brazilijos, buvo sustojęs ir New Yorke, apsilankė ir Darbininko redakcijoje, svečiavosi Apreiškimo parapijos klebonijoje. Atgal išskrido birželio 26.

Neringoje stovyklaujančių mergaičių ir berniukų tėvų dėmesiu!

Esant dabartiniam benzino trūkumui, norime suorganizuoti autobusą iš Neringos stovyklos, Vermonte, liepos 28, atvežti mergaites ir tuo pačiu autobusu kitą dieną į stovyklą nuvežti berniukus. Būtų gera susitikti su stovyklaujančių tėvais ir tuo reikalu pasikalbėti. Prašom skambinti Birutei Radzianienei 441-2304.

PRANCIŠKONŲ VASARVIETĖ KENNEBUNKPORTE

Pranciškonal visus lietuvius kviečia atostogauti savo vasarvietėje, Kennebunkporte. Čia ideali vieta ir fiziniams, ir dvasiniam poilsiui. Pavargusias nuo darbo jėgas stiprina didinga Maino gamta — jūra, miškai, tyras oras, o taip pat geras maitinimas, patogūs kambariai. Dvasiai atgaivos teikia meniška aplinka — monumentinės skulptūros lauke, nuostabaus grožio koplyčia, dailės parodos, koncertai, literatūros vakarai, pasikaitos. Pranciškonų vasarvietė JAV ir Kanados lietuviams yra tapusi visokeriopo poilsio vieta karštams vasaros mėnesiais.

Atostogavimo sezonas prasideda birželio 30 ir baigiasi rugsėjo 3. Informacijų ir rezervacijų reikalais kreipiamasi šiuo adresu: Franciscan Guest House, Kennebunkport, ME 04046. Tel. 207 967-2011.

Ieškomas administratorius Kultūros Židiniui. Pagrindinės pareigos: administravimas, ukvedyba, švaros palaikymas. Alga pagal susitarimą. Nemokamas butas Kultūros Židinio rajone. Suinteresuoti prašom kreiptis į Lietuvių Kultūros Fondo valdybą: 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Telef. 235-5962.

Išnuomojamas kambarys moteriai prie parko Woodhavene. Galima laisvai naudotis virtute. Skambinti 441-1215.

Parduodamas 3 šeimų namas Woodhavene, netoli parko, atskiras, 14 kambarių, graži vieta. Skambinti: 296-7322 arba 847-5522.

Išnuomojami 5 kambariai su vonia antrame aukšte, Miller Ave., netoli Kultūros Židinio. Skambinti 235-0706.

MAIRONIO MOKYKLOS 25-TOJI LAIDA

Visos nuotraukos G. Peniko

Rima Budreckaitė

Laura Gudelytė

Rama Gvildytė

Aukšė Jankauskaitė

Ramunė Jasaitytė

Rima Jasaitytė

Algis Jurgėla

Linas Karmazinas

Loreta Kliveckaitė

Audrė Lukoševičiūtė

Juozas Milukas

Dalia Nemickaitė

Daina Penikaitė

Vita Rygelytė

Dana Senkutė

Monika Vygantaitė

Jonas Žukauskas